

Aanbestedingsleidraad

ten behoeve van de
Nationale openbare aanbesteding
met betrekking tot

Omgaan met invasieve exoten in de droge duinen

OBN-2021-130-DK
TenderNed kenmerk 335707

ontwikkeling+beheer natuurkwaliteit

o+bn

Versie : definitief
Datum : 5 november 2021

© Vereniging het Interprovinciaal Overleg, onderdeel BIJ12. Gehele of gedeeltelijke overneming, reproductie of openbaarmaking van de Aanbestedingsstukken, op welke wijze dan ook, zonder voorafgaande Schriftelijke toestemming van de auteursrechthebbende is verboden, behoudens de beperkingen bij de wet gesteld. Het verbod betreft ook gehele of gedeeltelijke bewerking.

INHOUDSOPGAVE

HOOFDSTUK 1	DE AANBESTEDING IN VOGELVLUCHT6
1.1	Inleiding..... 6
1.2	Keuze aanbestedingsprocedure..... 6
1.3	Digitaal aanbesteden via TenderNed 6
1.4	Contact tijdens de aanbestedingsprocedure 7
1.5	Leeswijzer 8
HOOFDSTUK 2	OVER DE OPDRACHT9
2.1	De Opdrachtgever..... 9
2.2	Aanleiding voor de aanbesteding..... 9
2.3	Doelstelling van de aanbesteding 9
2.4	Samenvoegen van Opdrachten en verdeling in percelen10
2.5	Aard van de Opdracht10
2.5.1	Probleemstelling onderzoek10
2.5.2	Beleidscontext.....11
2.5.3	Doel van het onderzoek.....12
2.5.4	Welke kennis is al voorhanden?.....12
2.5.5	Kennisvragen14
2.5.6	Aard van het onderzoek14
2.5.7	Gewenste eindproducten14
2.5.8	Indicatie planning en oplevering (tussen)producten en
eindrapportage	15
2.5.9	Literatuurlijst15
2.6	Omvang van de Opdracht16
2.7	Vorm en duur Overeenkomst.....16
HOOFDSTUK 3	PROCEDURELE ASPECTEN EN VOORSCHRIFTEN17
3.1	Algemene voorschriften voor de aanbesteding17
3.2	Communicatie, vertrouwelijkheid van gegevens en publiciteit..17
3.3	Voorschriften voor het stellen van vragen18
3.3.1	Het stellen van individuele vragen.....18
3.3.2	Klachtenregeling.....19
3.4	Voorschriften voor het indienen van een Inschrijving19
3.4.1	Inschrijven als Samenwerkingsverband (combinatie)21
3.4.2	Het doen van een beroep op een Derde.....22
3.4.3	Inschrijven met meerdere Ondernemers vanuit een holding23
3.4.4	Opmaak en indeling van de Inschrijving24
3.5	Openingsprocedure24
3.6	Gunningsbeslissing, Overeenkomst en rechtsbescherming24
HOOFDSTUK 4	TOETSING VAN DE INSCHRIJVING26
4.1	Stap 1: Toetsen of is voldaan aan de aanbestedingsvoorschriften 26
4.2	Stap 2: Toetsen of geen uitsluitingsgronden van toepassing zijn 26
4.3	Stap 3: Toetsen of aan de geschiktheidseisen is voldaan27
4.3.1	Financiële en economische draagkracht.....28
4.3.2	Technische en beroepsbekwaamheid.....28
4.3.3	Beroepsbevoegdheid29
HOOFDSTUK 5	BPKV: BEOORDELING VAN DE INSCHRIJVINGEN30
5.1	Gunningscriterium30
5.2	Beoordelingsprocedure30
5.3	Subgunningscriterium Kwaliteit.....32
5.3.1	Onderdeel A. Kwaliteit onderzoeksstrategie32
5.3.2	Onderdeel B. Kwaliteit uitvoeringsplan33
5.3.3	Onderdeel C. Kwaliteit team34
5.4	Subgunningscriterium Prijs34
CHECKLIST	36

DEFINITIES

In deze Aanbestedingsleidraad wordt een aantal begrippen met een beginhoofdletter gebruikt. Ook worden afkortingen gebruikt. Aan deze begrippen en afkortingen komt onderstaande betekenis toe.

Aanbestedende dienst

De Vereniging het Interprovinciaal Overleg, ingeschreven in het Handelsregister van de Kamer van Koophandel onder nummer 27261712, onderdeel BIJ12, uitvoeringsorganisatie van de gezamenlijke provincies (hierna ook genoemd: BIJ12)

Aanbestedingsleidraad

Het voorliggende Aanbestedingsstuk waarmee Ondernemers die aan de minimeisen voldoen worden uitgenodigd een Inschrijving in te dienen.

Aanbestedingsstukken

Alle stukken die door de Aanbestedende dienst zijn opgesteld of vermeld ter omschrijving of bepaling van onderdelen van de aanbesteding of de procedure. Dit betreft niet-uitsluitend deze Aanbestedingsleidraad, de Bijlagen en de Nota('s) van inlichtingen.

Algemene inkoopvoorwaarden

Algemene inkoopvoorwaarden BIJ12 2018 voor leveringen en diensten.

Algemene voorwaarden voor onderzoek OBN 2020

Algemene voorwaarden voor het verrichten van onderzoek onderzoeksopdracht in het kader van het Kennisnetwerk Ontwikkeling en Beheer Natuurkwaliteit (OBN) 2020.

BPKV

Beste prijs-kwaliteitverhouding

Bijlagen

Aanhangsels behorende bij deze Aanbestedingsleidraad.

Derde

Ondernemer waarop Inschrijver een beroep doet om aan de geschiktheidseisen te voldoen en/of voor de uitvoering van de Opdracht.

Gunningsbeslissing

De keuze van de Aanbestedende dienst voor de Inschrijver(s) met wie hij de Overeenkomst waarop deze procedure betrekking heeft wil sluiten, waaronder mede wordt verstaan de keuze om geen Overeenkomst te sluiten.

Inschrijver

Ondernemer die een Inschrijving heeft ingediend, zelfstandig, als hoofdaannemer of in een Samenwerkingsverband (combinatie).

Inschrijving

Offerte uitgebracht door Inschrijver binnen de kaders van deze aanbesteding.

Nota van inlichtingen

Schriftelijke reactie van de Aanbestedende dienst op door Ondernemers tijdig en op de juiste wijze naar aanleiding van de Aanbestedingsstukken gestelde vragen. De Nota van Inlichtingen kan ook mededelingen en kleine wijzigingen bevatten vanuit de Aanbestedende dienst. Indien sprake is van de beantwoording van vragen in een elektronisch systeem, dan dient elke afzonderlijke beantwoording begrepen te worden als Nota van inlichtingen.

OBN

Het Programma Ontwikkeling en Beheer Natuurkwaliteit (OBN). Het OBN wordt gefinancierd door de twaalf provincies via BIJ12 en het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit. Het Kennisnetwerk OBN heeft als doel de ontwikkeling, ontsluiting, verspreiding en benutting van kennis over natuurherstel en -beheer in de breedste zin ten behoeve van Natura 2000, PAS, leefgebieden-benadering, ontwikkeling van nieuwe natuur (het Nationaal Natuurnetwerk) en het cultuurlandschap.

Ondernemer

Een aannemer, leverancier of dienstverlener.

Opdracht

De leveringen en of diensten die door de winnende Inschrijver(s) conform de Overeenkomst uitgevoerd worden. De Opdracht is toegelicht in Hoofdstuk 2 van de Aanbestedingsleidraad en bijbehorende Bijlagen.

Opdrachtgever

De Aanbestedende dienst zal ten tijde van de uitvoering van de Overeenkomst als Opdrachtgever optreden.

Opdrachtnemer

De Inschrijver met wie Opdrachtgever de Overeenkomst heeft gesloten.

Overeenkomst

De wederkerige raamovereenkomst, dienstverleningsovereenkomst en/of overeenkomst tot leveringen op basis waarvan de Opdracht wordt uitgevoerd en op de totstandkoming waarvan deze aanbestedingsprocedure ziet.

Samenwerkingsverband (combinatie)

Een combinatie van Ondernemers in de hoedanigheid van Inschrijver welke afzonderlijk hoofdelijk aansprakelijk zijn voor de Inschrijving en de uitvoering van de Opdracht.

Schriftelijk(e)

Elk uit woorden of cijfers bestaand geheel dat kan worden gelezen, gereproduceerd en vervolgens medegedeeld, daaronder begrepen met elektronische middelen overgebrachte of opgeslagen informatie.

TenderNed

Het elektronische systeem voor aanbestedingen als bedoeld in artikel 4.13 van de Aanbestedingswet 2012. Zie www.TenderNed.nl

VBNE

De VBNE is een samenwerkingsverband van bos- en natuurterreineigenaren. De samenwerking binnen de VBNE is gericht op het gebied van de professionele bedrijfsvoering van het bos- en natuurbeheer. Alle activiteiten die binnen, door, via en met de vereniging worden aangegaan zijn hierop gericht. De vereniging is daarmee een vorm van structurele samenwerking tussen partijen die betrokken zijn bij de professionele bedrijfsvoering en vormt daarmee een breed gedragen basis voor verdere samenwerking. Bij een professionele bedrijfsvoering van het bos- en natuurbeheer hoort kennisontwikkeling.

Hoofdstuk 1 De aanbesteding in vogelvlucht

1.1 Inleiding

Voor u ligt de Aanbestedingsleidraad behorende bij de Nationale openbare aanbesteding voor het sluiten van een Overeenkomst met één Opdrachtnemer.

De aankondiging van deze Opdracht is gepubliceerd op www.TenderNed.nl en in het Supplement op het Publicatieblad van de Europese Unie (T.E.D.). Alle Ondernemers die aan de minimumeisen voldoen worden van harte uitgenodigd een Inschrijving te doen, zelfstandig, in Samenwerkingsverband (combinatie) en eventueel door een beroep te doen op Derden.

In deze Aanbestedingsleidraad en bijbehorende Bijlagen worden de Opdracht, de aanbestedingsprocedure de eisen waaraan Inschrijvers en hun Inschrijvingen moeten voldoen en de wijze waarop de economisch meest voordelige Inschrijving wordt gekozen toegelicht.

1.2 Keuze aanbestedingsprocedure

Op deze aanbesteding is de Aanbestedingswet 2012 van toepassing. Omdat de zogenaamde Europese drempelbedragen voor decentrale overheden en leveringen en diensten (in 2021: € 214.000 excl. btw) **niet** wordt overschreden is er gekozen voor een nationale procedure. Daarbij bestaat in beginsel de keuze tussen twee procedures: een openbare of een zogenaamde niet-openbare procedure.

Gekozen is om deze Opdracht nationaal aan te besteden via een zogenaamde openbare aanbestedingsprocedure. Deze keuze is hoofdzakelijk gebaseerd op:

- omvang van de opdracht
- transactiekosten voor de Aanbestedende dienst en de Inschrijvers
- aantal potentiële Inschrijvers
- gewenst eindresultaat
- complexiteit van de opdracht
- type van de opdracht en het karakter van de markt

1.3 Digitaal aanbesteden via TenderNed

De gehele aanbesteding verloopt digitaal via TenderNed. Dit betekent onder meer dat:

- a) Alle Aanbestedingsstukken kosteloos en digitaal ter beschikking worden gesteld via TenderNed.
- b) Het stellen van vragen plaatsvindt via de vraag- en antwoordfunctie van TenderNed conform de in deze Aanbestedingsleidraad opgenomen planning en voorschriften.
- c) Inschrijvingen digitaal dienen te worden ingediend conform de in deze Aanbestedingsleidraad opgenomen planning en voorschriften.
- d) Ook alle verdere correspondentie vindt in beginsel plaats via de berichtenmodule van TenderNed.

Hierbij enkele tips met betrekking tot het gebruik van TenderNed:

- ✓ Om gebruik te kunnen maken van de functionaliteit van TenderNed is het noodzakelijk dat de onderneming juist geregistreerd is en binnen de organisatie-account voldoende personen een passend autorisatieniveau wordt toegekend, ook met het oog op vakantieperiodes, ziekte et cetera. Indien sprake is van een samenwerkingsverband is het raadzaam dat alle deelnemers hierin afzonderlijk geregistreerd zijn.

- ✓ Gebruikers van Nederlandse ondernemingen kunnen alleen inloggen op TenderNed via eHerkenning. Zonder eHerkenning kunnen Ondernemers niet deelnemen aan deze aanbesteding. Schaf daarom tijdig een persoonsgebonden eHerkenningsmiddel met minimaal betrouwbaarheidsniveau 2 aan en koppel dit aan het TenderNed-account.
- ✓ Alleen als een Ondernemer in TenderNed op de groene knop "Houd mij op de hoogte van deze aanbesteding" heeft gedrukt, ontvangt deze bepaalde automatische berichten die bijvoorbeeld attenderen op het feit dat Aanbestedingsstukken zijn toegevoegd door de Aanbestedende dienst. Het sec downloaden van de Aanbestedingsstukken is hiervoor dus niet voldoende.
- ✓ Mede vanwege de beperkte bereikbaarheid van de helpdesk (tijdens kantooruren) wordt Ondernemers aangeraden tijdig te beginnen met de benodigde acties in TenderNed, in het bijzonder het stellen van vragen en het indienen van de Inschrijving.
- ✓ Ten tijde van het indienen van een Inschrijving dienen Ondernemers rekening te houden met het volgende: indien wordt gevraagd documenten te uploaden dienen deze geüpload te worden op de daarvoor bestemde plaats in TenderNed.
- ✓ Het beantwoorden van vragen en uploaden van documenten in TenderNed staat niet gelijk aan het indienen van een Inschrijving. Dit vereist een separate handeling die bevestigd wordt met een SMS-code.

Via www.TenderNed.nl/voor-ondernemingen/ondersteuning zijn tal van kennisbronnen te raadplegen. Indien Ondernemers technische problemen ervaren of vragen hebben over de werking van TenderNed, dan dient contact opgenomen te worden met de servicedesk van TenderNed zelf en niet met de Aanbestedende dienst. De servicedesk is bereikbaar op werkdagen van 08.30 tot 17.00 uur via 0800-TenderNed (0800-8363376) of servicedesk@TenderNed.nl.

1.4 Contact tijdens de aanbestedingsprocedure

Tot op het moment van de definitieve gunning is de heer Zhen Ma, inkoper BIJ12 voor Ondernemers het enige aanspreekpunt inzake deze aanbestedingsprocedure. Alle correspondentie vindt in beginsel dus plaats via TenderNed. Mocht dit om technische redenen niet mogelijk of contact anderszins daadwerkelijk noodzakelijk zijn, dan kunnen Ondernemers contact opnemen via inkoop@bij12.nl.

Planning (indicatief)

Binnen een aanbestedingsprocedure dienen Ondernemers op verschillende momenten tijdig acties te nemen. De Aanbestedende dienst streeft ernaar de volgende planning te realiseren. Zonder expliciet tegenbericht, in de vorm van een Nota van inlichtingen, dienen Ondernemers ervan hiervan uit te gaan.

Activiteit	Datum	Tijd (CET)
Publiceren aankondiging op TenderNed	5 november 2021	
Uiterste datum voor het stellen van vragen	22 november 2021	14:00 uur
Publicatie Nota van inlichtingen	1 december 2021	
Sluiting termijn voor het indienen van een Inschrijving	15 december 2021	14:00 uur
Mededeling Gunningsbeslissing, start bezwaartermijn	12 januari 2022	
Definitieve gunning	2 februari 2022	
Ingangsdatum Overeenkomst	3 februari 2022	

1.5 Leeswijzer

Het vervolg van deze Aanbestedingsleidraad bestaat uit vier hoofdstukken, een checklist en verschillende Bijlagen:

- Hoofdstuk 2 gaat in op het doel van de aanbesteding en de aard, omvang en duur van de Opdracht en de context waarbinnen deze plaats vindt.
- Hoofdstuk 3 beschrijft de aanbestedingsvoorschriften en het procedureverloop.
- Hoofdstuk 4 beschrijft de minimumeisen waaraan Ondernemers moeten voldoen om een Inschrijving in te kunnen dienen in termen van uitsluitingsgronden, financieel-economische draagkracht, technische en beroepsbekwaamheid en beroepsbevoegdheid.
- Hoofdstuk 5 beschrijft de eisen waaraan de Inschrijving moet voldoen, de gunningscriteria en wijze waarop de Inschrijvingen worden beoordeeld.
- Checklist: geeft alle documenten beknopt weer die bij de Inschrijving moeten worden overlegd.

De volgende Bijlagen maken onlosmakelijk onderdeel uit van deze Aanbestedingsleidraad:

- Bijlage 1 Algemene voorwaarden voor onderzoek OBN 2020
- Bijlage 2 Algemene inkoopvoorwaarden BIJ12 2018
- Bijlage 3 Format Prijzenblad
- Bijlage 4 Model risicomatrix
- Bijlage 5 Format Kerncompetenties
- Bijlage 6 Beoordelingsmatrix
- Bijlage 7 Model Dienstenovereenkomst onderzoek OBN BIJ12
- Bijlage 8 Format OBN rapportage
- Bijlage 9 Uniform Europees Aanbestedingsdocument

Hoofdstuk 2 Over de Opdracht

Dit hoofdstuk omschrijft de Opdracht, de achtergrond van de aanbesteding, de doelstellingen die de Aanbestedende dienst nastreeft, de aard en omvang van de werkzaamheden en de belangrijkste kenmerken van de Overeenkomst op basis waarvan de Opdracht zal worden uitgevoerd.

OBN

Deze onderzoeksopdracht vindt plaats in het kader van het Programma Ontwikkeling en Beheer Natuurkwaliteit (OBN). Het OBN wordt gefinancierd door de twaalf provincies via BIJ12 en het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit. Het Kennisnetwerk OBN heeft als doel de ontwikkeling, ontsluiting, verspreiding en benutting van kennis over natuurherstel en -beheer in de breedste zin ten behoeve van Natura 2000, PAS, leefgebieden-benadering, ontwikkeling van nieuwe natuur (het Nationaal Natuurnetwerk) en het cultuurlandschap.

De Vereniging van Bos-en Natuurterreineigenaren (VBNE) coördineert het OBN-kennisprogramma en voert dit uit. Zij ondersteunt BIJ12 bij de inhoudelijke voorbereiding van de aanbesteding en van de onderzoeksopdrachten. Ook ziet zij samen met BIJ12 toe op de juiste uitvoering en de begeleiding van de opdrachten.

2.1 De Opdrachtgever

Vanuit de Vereniging het Interprovinciaal Overleg (IPO), waar de samenwerkende provincies in zijn verenigd, is in 2014 de uitvoeringsorganisatie BIJ12 opgericht.

Waar het IPO zich richt op belangenbehartiging en beleidsontwikkeling, zet BIJ12 in op een excellente uitvoering, informatievoorziening en kennisontwikkeling. Door sommige specialistische taken op één plaats, door één team te laten uitvoeren, wordt efficiënter gewerkt. En daar hebben alle 12 provincies en hun ketenpartners profijt van.

BIJ12 is de uitvoeringsorganisatie voor de 12 provincies en brengt kennis en informatie bijeen over het landelijk gebied en de fysieke leefomgeving in Nederland. BIJ12 zorgt voor uniformiteit in informatievoorziening en de uitvoering van provinciale regelingen. BIJ12 ondersteunt provincies bij hun werk op het gebied van natuur en informatiesystemen.

2.2 Aanleiding voor de aanbesteding

Deze onderzoeksopdracht vindt plaats in het kader van het Programma Ontwikkeling en Beheer Natuurkwaliteit (OBN). Het OBN wordt gefinancierd door de 12 provincies via BIJ12 en het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit.

De begeleiding van het onderzoek wordt na opdrachtverlening uitgevoerd door het Deskundigenteam Duin- en kustlandschap van het kennisnetwerk OBN Natuurkennis. OBN Natuurkennis en het kennisprogramma wordt gecoördineerd door de VBNE: het samenwerkingsverband van bos- en natuurterreineigenaren dat is gericht op de professionele bedrijfsvoering van het bos- en natuurbeheer. Bij een professionele bedrijfsvoering van het bos- en natuurbeheer hoort kennisontwikkeling.

2.3 Doelstelling van de aanbesteding

Deze onderzoeksopdracht vindt plaats in het kader van het Programma Ontwikkeling en Beheer Natuurkwaliteit (OBN). Het Kennisnetwerk OBN heeft als doel de ontwikkeling, ontsluiting, verspreiding en benutting van kennis over natuurherstel en -beheer in de breedste zin ten behoeve van Natura 2000, PAS, leefgebieden-benadering, ontwikkeling van nieuwe natuur (het Nationaal Natuurnetwerk) en het cultuurlandschap.

De werkgebieden van het Kennisnetwerk kunnen als volgt worden beschreven:

- inrichting van nieuw verworven (landbouw)gronden (voorheen de EHS, nu het Nationaal Natuurnetwerk) naar bepaald (SNL-)natuurtypen; het kan hier gaan om enclaves, om verbindingen, bufferzones en dergelijke; het betreft inrichting, het ontwikkelingsbeheer en het instandhoudingsbeheer;
- bij Natura 2000 gaat het vooral over beheer en ontwikkeling gericht op realiseren van de (internationale) instandhoudingsdoelen en de daarvoor op te stellen herstelstrategieën, maatregelen-pakketten en beheerplannen;
- meer specifiek gaat het om de mitigatie van de effecten van stikstofdepositie door herstelmaatregelen zoals hydrologisch herstel of wegnemen van overtollige stikstof;
- het soortenbeleid richt zich op behoud of herstel van populaties van bedreigde en beschermde soorten en (waar nodig) bestrijding van invasieve exoten, hetzij door specifieke maatregelen, hetzij door inrichting en herstel van natuurgebieden. De te nemen maatregelen en de inpassing daarvan in het ecosysteembeheer is onderwerp in het nieuwe Kennisnetwerk;
- ontwikkeling en beheer van het cultuurlandschap betreft in belangrijke mate de effectiviteit van het particulier landschaps-, landgoed- en bosbeheer en van het agrarisch natuurbeheer.

De aard van het onderzoek dat door het OBN wordt uitgevoerd kenmerkt zich door probleemgestuurd, veelal langjarig en experimenteel onderzoek op veldschaal, gericht op de ontwikkeling en toetsing van innovatieve en praktijkgerichte maatregelen voor het herstel en beheer van natuurkwaliteit.

Deze doelstellingen zijn door de Aanbestedende dienst vertaald naar de afbakening van de Opdracht, de eisen die aan de uitvoering ervan gesteld worden, de eisen die aan Ondernemers worden gesteld om voor de Opdracht in aanmerking te komen en de wijze waarop de economisch meest voordelige Inschrijving wordt geselecteerd.

2.4 Samenvoegen van Opdrachten en verdeling in percelen

Naar het oordeel van de Aanbestedende dienst is bij deze Opdracht niet sprake van het samenvoegen van Opdrachten.

Binnen de Opdracht is geen onderscheid gemaakt in percelen.

De stappen die uitgevoerd dienen te worden in deze opdracht zijn nauw aan elkaar verbonden. Opdeling hiervan is inefficiënt en levert risico's op voor de kwaliteit van het eindresultaat, waardoor de opdracht niet opgedeeld is in percelen. De gehele opdracht dient door dezelfde specialisten uitgevoerd te worden.

2.5 Aard van de Opdracht

2.5.1 Probleemstelling onderzoek

Ondanks vele lokale pogingen om ze te verwijderen blijven reeds lang bekende invasieve exoten als Bezemkruiskruid, Rimpelroos, Amerikaanse vogelkers, Cotoneaster en Mahonie in de drogere habitats van het hele Nederlandse duingebied oprukken. Kleinschalige bestrijding en traditioneel beheer sorteren op termijn weinig effect, en soorten keren vaak zeer snel weer terug. De open habitats groeien dicht, en duinbossen krijgen een dichte ondergroei van exoten.

Bij het invasieproces lijkt beheer gericht op het mitigeren van de effecten van N-depositie ook een belangrijke rol te spelen: vooral waar de vegetatie wordt afgeplagd of struweel wordt verwijderd lijken exoten door de lokale verstoring van de leefgemeenschap een grotere vestigings- of uitbreidingskans te hebben. In terreinen waar begrazing tegen verruiging wordt ingezet, of waar damherten zich sterk hebben

uitgebreid, nemen vooral niet eetbare, giftige of stekelige soorten enorm toe. Dat kunnen inheemse soorten zijn, maar ook de invasiviteit van specifieke exoten kan hierdoor toenemen.

Hoewel verschillende beheerders er verschillend tegenaan kijken zijn belangrijke vragen die stevast opduiken:

- Kunnen we voorspellen welke (nieuwe) exoten een grote kans hebben om invasief te worden zodat daar sneller op gereageerd kan worden ('early-warning system')?
- Nemen exoten vanzelf weer af wanneer we minder ingrepen (hoeven te) doen in duinterreinen? Werkt intensief beheer tegen de ene exoot invasie door een andere in de hand?
- Neemt de biodiversiteit van duinterreinen op verschillende schaalniveaus (lokaal-landschap-gebied) wel significant af door invasies van exoten?
- Kwalificeren door exoten geïnvadeerde prioritaire droge duinhabitats nog wel als zodanig?
- Wanneer de biodiversiteit niet significant afneemt, of slechts lokaal of in beperkte mate, kan het dan lonen om juist niet in te grijpen? Voordelen daarvan kunnen zijn dat er minder verstoring plaatsvindt en dat inheemse soorten meer tijd en ruimte krijgen om te evolueren tot natuurlijke vijanden.

Indien besloten wordt tot bestrijding (de meest gangbare aanpak) zijn de laatste vragen:

- Hoe dan? Welke aanpak is tot dusver het meest effectief gebleken?
- In welk invasiestadium is bestrijding nog zinvol?
- Welke rol spelen invasies in andere (aangrenzende) gebieden in Nederland bij invasies in de (droge) duinen?

Dit voorstel richt zich met name op invasieve plantensoorten in de droge duinhabitats en duinbossen. Minder aandacht zal worden besteed aan invasies door *Watercrassula* in natte duinvalleien, omdat hier reeds een project voor loopt. De bevindingen van het *Watercrassula*-onderzoek zullen uiteraard wel worden meegenomen tijdens dit project, omdat er belangrijke lessen uit getrokken kunnen worden m.b.t. invasibiliteit (van Kleef et al. 2017).

Uiteraard zijn er ook uitheemse diersoorten die na uitzetting door particulieren (mogelijk?) problemen veroorzaken in droge en natte dungebieden. Voorbeelden zijn de (hybride) stierslangen tussen Scheveningen en Katwijk (Struijk 2018), de geelbuikschildpad, de Grote Canadese gans, en diverse vissoorten (o.m. dikkopelrits, gibel, goudvis, zonnebaars) in diverse duinmeren, begrazing door damherten of het sikahert en predatie door verwilderde huiskatten (op de Hoek et al. 2013). Omdat elk van deze diersoorten zeer complexe – en in een beperkt project als dit lastig te bestuderen – effecten op de biodiversiteit heeft worden ze hier alleen in het voorgestelde literatuuronderzoek betrokken.

2.5.2 *Beleidscontext*

Bestrijding van invasieve exoten kost beheer en beleid jaarlijks miljoenen, en is nog te weinig (duurzaam) succesvol. Dat betekent dat een effectievere aanpak noodzakelijk is. Bestrijding van Rimpelroos in de duinen is bijvoorbeeld pas effectief wanneer ook in de plantsoenen en perken in de aangrenzende zeedorpen de soort geheel wordt verwijderd, anders treedt van daaruit vrijwel direct herkolonisatie op. Goed nabeheer is ook een zeer belangrijk punt waarmee de effectiviteit vergroot kan worden. Beheer in de eerste fase van een invasie is altijd effectiever, maar vindt nog te weinig plaats omdat in die fase vaak verondersteld wordt dat de effecten nog wel meevallen. Daarom is het van belang om een **onderbouwd praktijkadvies met beslisboom** op te

stellen voor het maken van keuzes voor tolereren, beheren en/of bestrijden van de meest voorkomende invasieve exoten in het Nederlandse duingebied. Alleen wanneer alle duinbeheerders dat advies volgen en besluiten nemen op grond van een **duidelijke beslisboom** is er kans op een integraal toegepaste, effectieve aanpak met meer kans op duurzaam succes.

Daarbij moet rekening gehouden worden met de effecten van de betreffende soorten op de biodiversiteit van (prioritaire) duinhabitats op kleine en grote ruimtelijke schaal en de relatie tussen exoten en – al dan niet PAS-gerelateerd – herstelbeheer. In het kader van het PAS is de afgelopen jaren zeer veel duingebied intensief beheerd om de negatieve effecten van te hoge N-depositie te mitigeren. Dat heeft mogelijk onbedoeld het exotenprobleem versterkt. Kennis daarover moet worden bijeengebracht om hier in komend mitigatiebeleid en beheer meer rekening mee te kunnen houden. Voor zowel de duinen als het landelijke beleid t.a.v. exoten is het daarnaast ook van belang dat onderzocht wordt in hoeverre invasies óók bij lage invasibiliteit kunnen ontstaan door grote diasporendruk vanuit (i) wildernisgebieden zonder actieve bestrijding, en (ii) voor natuurbeheer oninteressante ruderales habitats als wegbermen, spoorbermen, braakliggende- en haven- en industrieterreinen. Het kan blijken dat bestrijding in natuurgebieden alleen zin heeft wanneer dit ook intensief erbuiten, of bijv. in een bufferzone, gebeurt.

Dit project is geïnitieerd vanuit het DT Duin- en Kustlandschap, en richt zich daarom op de duinen, waar de grootste problemen zich voordoen in de droge habitats (graslanden en bossen) met invasieve plantensoorten. De resultaten hebben echter belangrijke implicaties voor het landelijke beleid en –beheer van exoten. In vervolgprojecten kan een uitbreiding naar andere habitats en landschappen plaatsvinden.

2.5.3 Doel van het onderzoek

- Vaststellen of invasieve exoten een significant effect hebben op de biodiversiteit en kwalificering van droge duinhabitats (op lokaal en gebiedsniveau).
- Richtlijnen ontwikkelen m.b.t. de vraag wanneer we een specifieke exoot als een probleem gaan beschouwen. Is dat reeds direct na vestiging, wanneer lokaal effecten optreden of pas wanneer effecten grootschaliger zijn?
- Testen hypothese dat invasibiliteit duinhabitats toeneemt door aan herstelbeheer gerelateerde verstoring.
- Testen hypothese dat niet ingrijpen uiteindelijk – via minder verstoring en meer aanpassing van inheemse antagonisten – tot minder nadelige effecten op de biodiversiteit leidt.
- Vaststellen welke bestrijdingsmethoden in de praktijk het meest effectief zijn gebleken.
- Vaststellen welke soorten de grootste kans hebben om invasief te worden.
- Testen hypothese dat invasiekans ook bij lage invasibiliteit toeneemt door diasporendruk vanuit gebieden met lage natuurwaarden in het aangrenzende landschap;
- Opstellen OBN-Praktijkadvies met beslisboom “Omgaan met invasieve exoten in de droge duinen”.

2.5.4 Welke kennis is al voorhanden?

De effecten van exoten op de biodiversiteit van allerlei ecosystemen, incl. die van kustduinen, zijn reeds lang bekend (Heslenfeld et al. 2008, Blackburn et al. 2019, Giulio et al. 2020). Veel van de studies betreffen echter mediterrane duinen, waar o.a. *Carpobrotus edulis* en *Acacia longifolia* sterke effecten hebben. Slechts weinig studies hebben betrekking op de Atlantische regio, waar de hoogste aantallen uitheemse

soorten worden gevonden (Giulio et al. 2020). Eén van de weinige studies die laat zien dat een exoot de biodiversiteit van de duinen lokaal beïnvloedt is die van Isermann (2008) die laat zien dat de lokale soortenrijkdom van vegetaties (alfa-diversiteit) afneemt met toenemende bedekking van Rimpelroos. Onduidelijk is echter of er ook op grotere schaal effect op de (beta) diversiteit is. Effecten van exoten op de ongewerveldenfauna zijn in kustduinen slechts weinig onderzocht. De in Ierland uitheemse Duindoorn had een negatief effect op de oorspronkelijke duinhabitats, incl. de diversiteit van loopkevers en mesofauna (Binggeli et al. 1992) en door Grijs kronkelsteeltje geïnvadeerde habitats in de Baltische kustduinen waren soortenarmer

Ondanks claims dat “de effecten nu wel bekend zijn” is dit type onderzoek in Nederland voor zover bekend nooit gedaan. Sommige beheerders vinden dat exoten weinig effecten hebben, anderen menen echter dat die effecten zeer sterk zijn. Om dergelijke verschillen van “mening” op één lijn te krijgen, wat noodzakelijk is voor een effectiever beheer en beleid, is betere onderbouwing en kwantificering van de effecten op het Nederlandse duingebied van groot belang.

voor loopkevers en spinnen (Schirmel et al. 2010).

Veel studies laten tonen een verband tussen invasibiliteit en verstoring van gemeenschappen (o.m. Davis et al. 2000, Richardson & Pysek 2006). Recent onderzoek suggereert dat pulsen in de beschikbaarheid van voedingstoffen of water een mogelijk mechanisme vormen (Schrama & Bardgett 2016, Parepa et al. 2013). Dergelijke extreme verstoringen en pulsen kunnen plaatsvinden door klimaatverandering, zoals de recente droogtes, door stikstofdepositie, maar ook door vaak grootschalige herstelmaatregelen ter mitigatie daarvan (Smits & Bal 2014). Verstoring heeft ook effect op de zg. “biotische weerstand” van inheemse leefgemeenschappen tegen invasies door uitheemse soorten (Levine et al. 2004). Zo lijkt het beperkte succes van de bestrijding van Amerikaanse vogelkers gerelateerd aan de verstoringen in bossen die ermee samengaan. Daardoor ontstaat steeds geschikt habitat voor kieming en vestiging van deze pionier (Nyssen et al. 2019). Er zijn voorbeelden van een succesvolle aanpak van deze soort, zoals in de Amsterdamse Waterleidingduinen, en het is van belang dat de inzichten hieruit breder ingezet worden.

Algemeen wordt aangenomen dat exoten invasief kunnen worden omdat ze na aankomst minder last hebben van natuurlijke vijanden dan inheemse soorten (de ‘enemy release hypothese’, Williamson 1996, Reinhart et al. 2008). Na verloop van tijd passen inheemse herbivoren en pathogenen zich echter aan de verdedigingsmechanismen van de nieuwe soort aan, zoals beschreven voor Amerikaanse vogelkers (Schilthuizen et al. 2016). Dit veelgenoemde proces suggereert dat een beleid gericht op toelaten mogelijk succesvoller kan zijn dan intensieve bestrijding. Voor reeds wijdverbreide soorten heeft bestrijding op kleine schaal ook hooguit een tijdelijk effect, omdat rekolonisatie alweer snel zal plaatsvinden. Wanneer een naburige beheerder of een lokale opvolger minder tijd en aandacht aan (na)beheer schenkt was alle eerdere moeite feitelijk tevergeefs. Daarmee wordt ook meteen het belang van de zg. “diasporendruk” (propagule pressure) duidelijk: zelfs wanneer er in stabiele gemeenschappen van inheemse soorten een slechts kleine kans is dat een uitheemse soort zich succesvol vestigt kan er door een groot aantal arriverende zaden of individuen toch een flink aantal vestigingen plaatsvinden. Wanneer dit door een sterke selectiedruk samengaat met snelle evolutionaire aanpassing en vervolgens lokale invasie van de exoot is de diasporendruk feitelijk de achterliggende oorzaak. Hoewel dit mechanisme nog maar weinig is onderzocht speelt het mogelijk een grote rol bij het ontstaan van invasies door nieuwkomers (Eschtruth & Battles 2009). Wanneer dus – zoals recent – voorgesteld wordt om exoten overal maar toe te laten behalve in natuurgebieden (van der Weijden et al. 2020) wordt duidelijk geen rekening gehouden met de diasporendruk die daardoor zal ontstaan (en voor veel soorten al is ontstaan). Beheer buiten de reservaten is nog een onderbelicht aspect in het exotenbeleid in Nederland.

Wat betreft exoten is voorkomen beter dan genezen (van der Weijden et al. 2020). De meest gemaakte fout is dat er te laat op een beginnende invasie wordt gereageerd (Oostermeijer 2016). Doorgaans wordt besloten "de vinger aan de pols te houden", met het gevolg dat pas actie wordt ondernomen wanneer het kritische punt van het exponentiële invasieproces reeds gepasseerd is, waarna bestrijding grootschaliger, ingewikkelder, ingrijpender en duurder is (Oostermeijer 2016). Het devies is dus **vroeg signaleren**, niet eerst dure en tijdrovende risicoanalyses opstellen maar de eerste populaties direct verwijderen, óók van soorten waarvoor nog niet bekend is of ze wel een probleem zouden kunnen vormen. Een 'zero-tolerance' beleid dus. Verwijderen van reeds gevestigde grote populaties is mogelijk (Delforterie 2015), maar is kostbaar, ingrijpend, en lijkt alleen duurzaam wanneer rekolonisatie blijvend wordt tegengegaan (Ehrenburg et al. 2008).

2.5.5 Kennisvragen

Hoofdvragen

1. Hebben exoten een significant effect op de biodiversiteit van droge duinhabitats? Heeft bestrijding van exoten hun biodiversiteitseffecten succesvol kunnen tegengaan?
2. Wat zijn de implicaties van waargenomen biodiversiteitseffecten van exoten, en de bestrijding ervan, voor prioritaire duinhabitats op lokale en landschapschaal?
3. Is de invasibiliteit van droge duinhabitats door exoten gerelateerd aan verstoring door intensief herstelbeheer?
4. Neemt de invasie van droge duinhabitats door exoten toe door diasporendruk vanuit omliggende niet-beheerde gebieden?

Deelvragen

- a) Welke beheer- of bestrijdingsmethoden van invasieve exoten van droge duinhabitats zijn in de praktijk het meest effectief gebleken?
- b) Zijn duingebieden waar weinig of geen intensief herstelbeheer tegen N-depositie/verruiging/verstruweling heeft plaatsgevonden minder geïnvadeerd door exoten?
- c) Wanneer diasporendruk vanuit populaties buiten duingebieden van belang is, hoe breed zouden (exotenvrij gemaakte/gehouden) bufferzones minimaal moeten zijn om dit tegen te gaan?

2.5.6 Aard van het onderzoek

1. Literatuuronderzoek naar (a) effecten invasieve exoten op biodiversiteit in de duinen, en (b) methoden voor effectieve bestrijding van invasieve exoten, met nadruk op de droge duinen;
2. Veldonderzoek naar effecten exoten op lokale biodiversiteit (hogere planten, broedvogels, reptielen en insecten);
3. Database-onderzoek naar effecten exoten op de biodiversiteit op terreinniveau (zelfde groepen als in 2);
4. Kiemingsexperimenten met Bezemkruiskruid, Mahonie, Rimpelroos en Cotoneaster in habitats (H2130, H2180) met verschillende mate van verstoring door beheer;
5. Testen hypothese diasporendruk met theoretisch metapopulatiemodel van duininvasie door één modelsoort (bijv. Bezemkruiskruid) vanuit ruderale gebieden.

2.5.7 Gewenste eindproducten

De gewenste eindproducten zijn minimaal:

- Praktijkadvies met beslisboom "Omgaan met invasieve exoten in de droge duinen". De vorm van het Praktijkadvies is vrij te bepalen. Te denken valt aan een brochure, een instructievideo, of een digitale tool.

- Een eindrapport conform het aangeleverde format met concrete aanbevelingen voor locatie, omvang, het beheer en de inrichting;
- Artikelen voor Nederlandstalige vaktijdschriften als De Levende Natuur, Vakblad en/of Landschap;
- Publicatie/foto's ten bate van de OBN-website www.natuurkennis.nl;
- Leveren van expertise om een Veldwerkplaats of Webinar voor terreinbeheerders te organiseren.

2.5.8 *Indicatie planning en oplevering (tussen)producten en eindrapportage*

- Het onderzoeksproject heeft een doorlooptijd van 1,5 jaar, omdat een winterperiode nodig is voor literatuuronderzoek en modellering en een volledig veldseizoen voor veldonderzoek en experimenten.
- Het eindrapport dient uiterlijk 1,5 jaar na gunning van het project opgeleverd te worden.
- Tussenrapportage(s) nadat het literatuur- en databaseonderzoek gereed is (na ca. 10 maanden).
- Workshop aan het eind van het project.
- Het materiaal voor de OBN-brochure met het praktijkadvies dient uiterlijk 6 maanden na afronding van het project opgeleverd te worden. Overige producten (webteksten; brochure).

2.5.9 *Literatuurlijst*

- Binggeli P, Eakin M, Macfadyen A et al. (1992) Impact of the alien Sea buckthorn (*Hippophae rhamnoides* L.) on sand dune ecosystems in Ireland. In: Carter, Curtis, Sheffington (eds.) Coastal Dunes. Balkema, Rotterdam.
- Blackburn, T.M., Bellard, C. and Ricciardi, A. (2019) Alien versus native species as drivers of recent extinctions. *Frontiers in Ecology and Evolution*, 17(4), 203–207.
- Davis, M.A., Grime, J.P. & Thompson, K. (2000) Fluctuating resources in plant communities: a general theory of invasibility. *Journal of Ecology*, 88, 528–534.
- Delforterie W (2017) Bosbeheervisie Amsterdamse Waterleidingduinen. Rapport i.o.v. Stichting Waternet, Coöperatie Bosgroep Midden Nederland, Ede.
- Ehrenburg A, van der Hagen H, Terlouw L (2008) Amerikaanse vogelkers als invasieve soort in de kustduinen. *De Levende Natuur* 109: 240-245.
- Eschtruth AK, Battles JJ (2009) Assessing the relative importance of disturbance, herbivory, diversity, and propagule pressure in exotic plant invasion. *Ecological Monographs* 79: 265-280.
- Giulio S, Rosario Acosta AT, Carboni M et al. (2020) Alien flora across European coastal dunes. *Applied Vegetation Science* (early view): 1-11.
- Heslenfeld P, Jungerius PD, Klijn JA (2008) European coastal dunes: ecological values, threats, opportunities and policy development. In: Martínez ML, Psuty NP (Eds.) Coastal Dunes, Ecology and Conservation. *Ecological Studies* 171. Springer-Verlag, Berlin Heidelberg.
- Isermann M (2008) Classification and habitat characteristics of plant communities invaded by the non-native *Rosa rugosa* Thunb. In NW Europe. *Phytocoenologia* 38: 133-158.
- Levine J, Adler PB, Yelenik S (2004) A meta-analysis of biotic resistance to exotic plant invasions. *Ecology Letters* 7: 975-989.
- Nyssen B, Koopmans G, den Ouden J (2019) Beslisboom Amerikaanse vogelkers: bestrijden, uitfasen, integreren en bos weerbaar maken. Rapport Unie van Bosgroepen/Wageningen Universiteit i.o.v. Provincie Gelderland.
- Oostermeijer JGB (2016) Exoten vroeg verwijderen, anders is het zinloos. *Vakblad Bos, Natuur en Landschap*.

- op de Hoek T, Schrama M, Smit C (2013) Verwilderde katten op Schiermonnikoog. De Levende Natuur 114: 4-8.
- Parepa M, Fischer M, Bossdorf O (2013) Environmental variability promotes plant invasion. Nature Communications 4: 1604.
- Reinhart KO, Royo AA, van der Putten W, Clay K (2005) Soil feedback and pathogen activity in *Prunus serotina* throughout its native range. Journal of Ecology 93: 890-898.
- Richardson, D.M. & Pysek, P. (2006) Plant invasions: merging the concepts of species invasiveness and community invasibility. Progress in Physical Geography, 30, 409-431.
- Schilthuizen M, Santos Pimenta LP, Lammers Y et al. (2016) Incorporation of an invasive plant into a native insect herbivore food web. PeerJ 4: e1954.
- Schrama M, Bardgett RD (2016) Grassland invasibility varies with drought effects on soil functioning. Journal of Ecology 104: 1250-1258.
- Smits NAC, Bal D (2014) Herstelstrategieën stikstofgevoelige habitats. Deel 2: Herstelstrategieën voor stikstofgevoelige habitats. Rapport Alterra Wageningen UR & Programmadirectie Natura 2000.
- Struijk RPJH (2018) Feitenrelaas rondom Pituophis-waarnemingen uit de duinen tussen Scheveningen en Katwijk. Rapport Stichting RAVON, Nijmegen.
- Van der Weijden WJ, Reinhold WFE, Udo de Haes HA, Tamis WLM (2020) Exoten: toelaten of niet? Landschap 37: 35-41.
- Van Kleef HH, Brouwer E, van der Loop JMM, Buiks M, Lucassen ECHET (2017) Systeemgerichte bestrijding van *Watercrassula*. Stichting Bargerveen, Nijmegen.
- Williamson M (1996) Biological Invasions. Population and Community Biology Series 15. Springer, Den Haag.

2.6 **Omvang van de Opdracht**

Voor het onderzoek is in totaal € 85.500 incl. btw (€ 70.661,15 excl. btw) beschikbaar. Vanuit OBN is € 40.000,00 incl. btw beschikbaar. De volgende partijen hebben hieraan bijgedragen middels cofinanciering:

- PWN € 3.500 incl. btw
- Waternet € 3.500 incl. btw
- Dunea € 3.500 incl. btw
- Natuurmonumenten € 5.000 incl. btw
- provincies Zeeland € 15.000 incl. btw
- provincie Noord-Holland € 15.000 incl. btw

2.7 **Vorm en duur Overeenkomst**

Er is sprake van een dienstverleningsovereenkomst voor diensten met een initiële looptijd van maximaal 18 maanden. De Aanbestedende dienst heeft de mogelijkheid gedurende de gehele looptijd de Overeenkomsten tussentijds zonder opgaaf van redenen op te zeggen met inachtneming van een opzegtermijn van 2 maanden.

Hoofdstuk 3 Procedurele aspecten en voorschriften

In dit hoofdstuk worden de procedurele aspecten rondom de aanbesteding besproken en de aanbestedingsvoorschriften uiteengezet. Ondernemers dienen hieraan te voldoen. Indien dit niet het geval is kan de Aanbestedende dienst besluiten de Ondernemer uit te sluiten van deelname.

3.1 Algemene voorschriften voor de aanbesteding

1. De Aanbestedende dienst is niet verplicht de Opdracht te gunnen.
2. Door de Aanbestedende dienst worden op geen enkele wijze kosten vergoed die door Ondernemers gemaakt zijn of worden in relatie tot deze aanbestedingsprocedure. De Aanbestedende dienst heeft zonder meer de intentie de aanbestedingsprocedure succesvol af te ronden. Indien zich echter situaties voordoen die ertoe leiden dat besloten wordt het aanbestedingsproces geheel of gedeeltelijk, tijdelijk of volledig, stop te zetten en/of de Opdracht niet te gunnen dan heeft de betrokken Ondernemer geen recht op een vergoeding van welke aard dan ook.
3. Op deze aanbesteding is uitsluitend Nederlands recht van toepassing.
4. Een geschil tussen de bij de aanbesteding betrokkenen, daaronder begrepen een geschil dat slechts door een van de betrokkenen als zodanig wordt beschouwd, dat ontstaat naar aanleiding van deze aanbesteding wordt beslecht door de bevoegde rechter in het arrondissement Utrecht.

3.2 Communicatie, vertrouwelijkheid van gegevens en publiciteit

1. De Ondernemer mag de gegevens die de Aanbestedende dienst in verband met deze aanbesteding ter beschikking stelt alleen gebruiken voor het doel waarvoor ze zijn verstrekt: (mogelijke) deelname aan de aanbesteding.
2. De Ondernemer is gehouden de door de Aanbestedende dienst verstrekte gegevens vertrouwelijk te behandelen. Een Ondernemer zal deze verplichting eveneens opleggen aan de door hem in te schakelen Derden, bijvoorbeeld een adviesbureau dat Ondernemer begeleidt bij het doen van de Inschrijving of een Derde waar mogelijk een beroep op wordt gedaan. Vanzelfsprekend blijft deze geheimhouding ook na afloop van de aanbestedingsprocedure van kracht.
3. Publiciteit of reclame met betrekking tot, naar aanleiding van of onder verwijzing naar deze aanbesteding door of namens de Ondernemer, lopende of na afloop van de aanbestedingsprocedure, is slechts toegestaan na voorafgaande Schriftelijk toestemming van de Aanbestedende dienst.
4. Het is de Ondernemer niet toegestaan personen uit de organisatie van de Aanbestedende dienst in verband met deze aanbestedingsprocedure te benaderen, anders dan het contactpunt als beschreven in hoofdstuk 1, tenzij het gaat om het verkrijgen van referentie-opdrachten die door de Ondernemer binnen deze aanbestedingsprocedure gebruikt kunnen worden om zijn geschiktheid voor de Opdracht aan te tonen.
5. Mondelinge mededelingen, toezeggingen of afspraken mogen in het kader van deze aanbesteding niet worden gedaan en hebben geen rechtskracht. Dit geldt ook in het kader van tijdens een eventuele schouw c.q. voorlichtingsbijeenkomst

mondeling gestelde vragen, deze dienen alsnog Schriftelijk te worden gesteld en door de Aanbestedende dienst in een Nota van inlichtingen te zijn beantwoord alvorens sprake is van rechtskracht.

6. Alle gegevensuitwisseling, werkzaamheden en correspondentie tijdens de aanbestedingsprocedure en bij de uitvoering van de Opdracht zullen in de Nederlandse taal plaatsvinden, tenzij uitdrukkelijk anders bepaald.

3.3 Voorschriften voor het stellen van vragen

De Aanbestedende dienst nodigt Ondernemers uit vragen te stellen, waaronder ook wordt begrepen het doen van tekstvoorstellen, plaatsen van opmerkingen et cetera. Hierbij dienen de volgende voorschriften in acht te worden genomen:

1. De Aanbestedingsstukken zijn met zorg vastgesteld. In geval van kennelijke of gepercipieerde fouten of omissies in de Aanbestedingsstukken, tegenstrijdigheden daaronder begrepen, zijn de Ondernemers gehouden de Aanbestedende dienst **uiterlijk voor de laatste sluitingsdatum voor het stellen van vragen zoals opgenomen in de planning** ter zake te waarschuwen dan wel om opheldering te vragen. Het moment van ontvangst van de vragen is maatgevend. Op vragen die na de termijn zijn ontvangen is de Aanbestedende dienst niet verplicht te antwoorden.
2. Indien een Ondernemer verzuimt de Aanbestedende dienst tijdig te waarschuwen voor kennelijke of gepercipieerde fouten of omissies in de Aanbestedingsstukken dan wel om opheldering te vragen, verwerkt hij zijn rechten dienaangaande en zijn de mogelijke gevolgen voor rekening en risico van de Ondernemer. In dat geval kan een Ondernemer op een later moment tijdens Of na de aanbesteding dus niet meer met succes klagen, zowel bij de Aanbestedende dienst als in rechte, over deze onderwerpen.
3. Vragen kunnen worden ingediend door de aanbesteding in TenderNed toe te voegen aan 'Mijn aanbestedingen' en vervolgens op het dashboard te klikken op 'Vragen en antwoorden' en vervolgens 'Stel een vraag'.
4. Teneinde een goede verwerking door de Aanbestedende dienst mogelijk te maken dient elke vraag separaat gesteld te worden, onder een duidelijke verwijzing naar het onderdeel van de Aanbestedingsstukken waar de vraag betrekking op heeft en zonder bedrijfsgegevens te noemen.
5. De Aanbestedende dienst zal de Schriftelijk gestelde vragen beantwoorden in één of meerdere Nota's van inlichtingen.

3.3.1 Het stellen van individuele vragen

1. Op grond van art. 2:53 lid 3 Aanbestedingswet 2012 hebben Ondernemers de mogelijkheid om vragen individueel te stellen indien openbaarmaking van deze informatie schade zou toebrengen aan de gerechtvaardigde economische belangen van de onderneming. Uitgangspunt is dat inlichtingen niet individueel verstrekt worden, tenzij de Ondernemer naar het oordeel van de Aanbestedende dienst daadwerkelijk heeft aangetoond dat sprake is van voornoemd belang. Indien een Ondernemer van deze mogelijkheid gebruik wenst te maken, dient hij de gronden hiervoor te motiveren in zijn vraag. Als motivering ontbreekt of deze naar het oordeel van de Aanbestedende dienst niet toereikend is zal de vraag worden afgewezen en desgewenst opnieuw moeten worden gesteld, als zijnde niet-individuele vraag.

2. De Aanbestedende dienst zal de Schriftelijk gestelde individuele vragen die naar haar oordeel individueel beantwoord kunnen worden, beantwoorden in een individuele Nota van inlichtingen.

3.3.2 **Klachtenregeling**

Klachten over deze aanbesteding dienen door Ondernemers in eerste instantie te worden geuit door het tijdig stellen van vragen. Indien de klacht in de Nota('s) van inlichtingen niet afdoende wordt behandeld, kan een klacht worden ingediend bij de provincie Utrecht. Voor de procedure bij eventuele klachten verwijst de Aanbestedende dienst u naar klachtenmeldpunt@provincie-utrecht.nl.

1. Het indienen van een klacht schort de aanbesteding niet per definitie op, dit ter beoordeling van de Aanbestedende dienst.

3.4 **Voorschriften voor het indienen van een Inschrijving**

1. Met het indienen van een Inschrijving stemt Inschrijver volledig en onvoorwaardelijk in met de in de Aanbestedingsstukken gestelde eisen en voorwaarden. Een Inschrijving onder voorwaarde is niet toegestaan en leidt tot uitsluiting.
2. De Inschrijving heeft een gestanddoeningstermijn van ten minste 50 dagen gerekend vanaf de sluitingsdatum voor het indienen van de Inschrijving. In het geval. Indien een kort geding aanhangig is gemaakt in het kader van deze aanbesteding eindigt de termijn van gestanddoening dertig dagen na uitspraak in kort geding
3. Varianten worden niet geaccepteerd
4. Een Ondernemer mag slechts éénmaal inschrijven, zelfstandig dan wel als deelnemer aan een Samenwerkingsverband (combinatie). Een maatschap wordt hierbij beschouwd als één Ondernemer. Hetzelfde geldt voor afzonderlijke werkmaatschappijen binnen een holding; binnen een holding is dus sprake van meerdere Ondernemers.

Een Derde mag wel als onderaannemer voor meerdere Inschrijvers tegelijk acteren met betrekking tot deze aanbesteding en Opdracht. Een Derde mag wel voor meerdere Inschrijvers garant staan indien het de geschiktheidseisen betreft rondom financiële en economische draagkracht in overeenstemming met art. 2:403 sub f BW.

5. Een Inschrijving anders ingediend dan via TenderNed wordt niet geaccepteerd.
6. De complete Inschrijving dient vóór de in de recentste planning genoemde sluitingsdatum en tijd te zijn ingediend. Na de sluitingstermijn kunnen geen Inschrijvingen worden ingediend. Te late ontvangst, ongeacht de oorzaak, is voor rekening en risico van Ondernemers.
7. In het geval van een algemene storing van TenderNed op het moment van of nabij de sluiting van de indieningstermijn, behoudt de Aanbestedende dienst zich het recht voor de sluitingstermijn op te schuiven zolang de kluis met Inschrijvingen nog niet is geopend, ook als de sluitingstermijn al gepasseerd is. Dit is een recht, geen plicht van de Aanbestedende dienst en doet derhalve niets af aan het feit dat te late ontvangst, ongeacht de oorzaak, voor rekening en risico van Ondernemer is.

8. Indien de Inschrijving niet compleet is, kan de Aanbestedende dienst besluiten deze niet in behandeling te nemen.
9. Alle stukken, informatie, toelichtingen en dergelijke dienen te worden overlegd zoals gevraagd in de Aanbestedingsstukken. Indien van toepassing dient daarbij gebruik te worden gemaakt van de formats zoals die bij de aanbesteding beschikbaar zijn gesteld.
10. De Inschrijving wordt ingeleid door een rechtsgeldig ondertekende **aanbiedingsbrief** die bij de Inschrijving is gevoegd. Hierin dient Inschrijver ten minste de naam en (contact)gegevens van de persoon te geven die gedurende de looptijd van de af te sluiten Overeenkomst fungeert als contactpersoon. Ook dient Inschrijver aan te geven in welke vorm hij inschrijft: zelfstandig, als Samenwerkingsverband (combinatie) en of een beroep wordt gedaan op een Derde en voor welke werkzaamheden deze Derde eventueel ingezet.
11. Met het indienen van een Inschrijving stemt Inschrijver volledig en onvoorwaardelijk in met de in de Aanbestedingsstukken gestelde eisen en voorwaarden. Een Inschrijving onder voorwaarde is niet toegestaan en leidt tot uitsluiting. Voor zover de Aanbestedingsstukken met elkaar in tegenspraak zijn geldt ten aanzien van de Overeenkomst de navolgende rangorde:
 - a) Nota's van inlichtingen, waarbij het gestelde in de meest recente Nota van inlichtingen prevaleert;
 - b) Concept Overeenkomst;
 - c) Deze Aanbestedingsleidraad, inclusief Bijlagen;
 - d) Algemene voorwaarden voor onderzoek OBN 2020;
 - e) Algemene inkoopvoorwaarden BIJ12 2018 voor leveringen en diensten;
 - f) De Inschrijving van Inschrijver.

Inschrijvers moeten terdege inhoudelijk kennis nemen van deze bescheiden aangezien deze belangrijke verplichtingen bevatten waaraan niet voorbij mag worden gegaan voordat Inschrijver een Inschrijving indient. Het indienen van een Inschrijving betekent de volledige acceptatie zonder enig voorbehoud van al de voorwaarden als gesteld in de Aanbestedingsstukken door de Inschrijver. Algemene voorwaarden van de Inschrijver of andere algemene of specifieke voorwaarden, zoals branchevoorwaarden, worden uitdrukkelijk van de hand gewezen.

Suggesties ten aanzien van de contractuele voorwaarden kunnen uitsluitend worden gedaan conform de wijze waarop vragen kunnen worden gesteld binnen de termijn als gesteld in de planning. In de Nota('s) van inlichtingen wordt aangegeven of en op welke wijze met deze suggesties rekening wordt gehouden. Daarna zijn de voorwaarden definitief.

12. Inschrijvers dienen het **Uniform Europees Aanbestedingsdocument** in te vullen, rechtsgeldig te ondertekenen en bij de Inschrijving te voegen.¹
13. De rechtsgeldigheid van de ondertekening door één of meerdere natuurlijke personen namens de als Inschrijver optredende Ondernemer(s) dient te blijken uit het uittreksel van inschrijving van de onderneming in het handelsregister van de

¹ . Ondertekening van het formulier is niet verplicht als de handtekening betrekking heeft op meerdere documenten waarvan de eigen verklaring er 1 is (artikel 2 lid 2 Aanbestedingsbesluit).

Kamer van Koophandel. Daartoe dient Inschrijver bij zijn Inschrijving een uittreksel uit het handelsregister, niet ouder dan zes maanden, te overleggen. Indien Inschrijver deel uitmaakt van een houdstermaatschappij, kan het nodig zijn om ook uittreksels daarvan te overleggen om aan te tonen dat de Inschrijving rechtsgeldig is ondertekend. Indien bestuurders beperkt en/of gezamenlijk bevoegd zijn, dient aangetoond te worden dat de bevoegdheid voldoende was om de Inschrijving rechtsgeldig te kunnen ondertekenen, of bestuurders moeten gezamenlijk tekenen.

14. Onder rechtsgeldige ondertekening wordt voorts verstaan een rechtsgeldige elektronische handtekening of een rechtsgeldige 'natte' handtekening, waarna de betreffende documenten zijn ingescand.
15. Indien de Inschrijving onduidelijkheden bevat, kan de Aanbestedende dienst aan de Inschrijver om verduidelijking verzoeken. Deze toelichting dient Schriftelijk te worden verstrekt en zal onlosmakelijk deel uitmaken van de Inschrijving. De toelichting mag niet leiden tot een wijziging van de Inschrijving.
16. De Aanbestedende dienst behoudt zich het recht voor zonder nadere toestemming alle door de Ondernemer verstrekte gegevens op juistheid te controleren en de opgegeven referenten te benaderen.
17. Inschrijvingen zullen na afloop van deze aanbestedingsprocedure niet worden geretourneerd.

3.4.1 **Inschrijven als Samenwerkingsverband (combinatie)**

Een Samenwerkingsverband van Ondernemers (combinatie) kan deelnemen als één Inschrijver. Voor de Inschrijving als Samenwerkingsverband (combinatie) gelden onderstaande aanvullende bepalingen.

1. Indien Inschrijver gevormd wordt door een Samenwerkingsverband (combinatie), dan dient Inschrijver de vorm en de samenstelling aan te geven in de **aanbiedingsbrief** die onderdeel van de Inschrijving uitmaakt, inclusief een beschrijving van de verdeling van de Opdracht over deze entiteiten.
2. Alle Ondernemers die deelnemen in het Samenwerkingsverband (combinatie) (ook wel combinanten genoemd) dienen individueel een zelfstandig Uniform Europees Aanbestedingsdocument in te vullen en bij de Inschrijving te voegen. **Derhalve geldt een handtekening onder de inschrijving ook als een ondertekening van het UEA.**
3. Alle combinanten dienen in het **Uniform Europees Aanbestedingsdocument** de namen van de overige combinanten op te geven. Tevens dient opgegeven te worden welke Ondernemer de leiding van het Samenwerkingsverband (combinatie) heeft en als verantwoordelijk gemachtigde ('penvoerder') namens het Samenwerkingsverband (combinatie) jegens de Aanbestedende dienst, althans Opdrachtgever, zal optreden. De penvoerder is dus de Ondernemer die door elke combinant adequaat is gemachtigd om namens het Samenwerkingsverband verplichtingen aan te gaan in het kader van deze aanbesteding. Combinanten dienen op te geven voor welke geschiktheidseisen binnen het Samenwerkingsverband (combinatie) een beroep op zijn onderneming wordt gedaan.
4. Door het invullen en rechtsgeldig ondertekenen van het **Uniform Europees Aanbestedingsdocument** verklaart elke combinant dat hij gezamenlijk en

hoofdelijk aansprakelijk is voor de nakoming van de verplichtingen uit hoofde van de Inschrijving en de Overeenkomst. Ondertekening van het formulier is niet verplicht als de handtekening betrekking heeft op meerdere documenten waarvan de eigen verklaring er 1 is (artikel 2 lid 2 Aanbestedingsbesluit).

5. Een Samenwerkingsverband (combinatie) in oprichting of een Samenwerkingsverband (combinatie) dat zich niet organiseert als één rechtspersoon, hoeft als Samenwerkingsverband (combinatie) geen bewijs van inschrijving in een nationaal beroeps- of handelsregister in te dienen. De afzonderlijke combinanten dienen dit in dat geval wel te doen.
6. De uitsluitingsgronden die van toepassing zijn op deze aanbesteding gelden voor het Samenwerkingsverband (combinatie) als geheel én voor de individuele combinanten. Indien een uitsluitingsgrond op één van de combinanten van toepassing is leidt dit tot uitsluiting van het gehele Samenwerkingsverband (combinatie).
7. Bij de toetsing van de Inschrijving zal het Samenwerkingsverband (combinatie) met betrekking tot de geschiktheidseisen die van toepassing zijn op deze aanbesteding als één geheel worden beschouwd, tenzij uitdrukkelijk anders bepaald.
8. Tijdens de looptijd van de Overeenkomst mag het Samenwerkingsverband (combinatie) alleen zijn samenstelling wijzigen na Schriftelijke toestemming van de Aanbestedende dienst.

3.4.2 **Het doen van een beroep op een Derde**

Inschrijvers kunnen zich om twee redenen beroepen op een Derde:

- I. om aan de geschiktheidseisen te kunnen voldoen, en/of
- II. (uitsluitend) rondom de uitvoering van de Opdracht.

Onder een Derde wordt onder andere verstaan: een onderaannemer, een onderneming uit dezelfde holding als waartoe de Inschrijver behoort en een andere Ondernemer waarmee de Inschrijver een overeenkomst heeft. Indien een beroep op een Derde plaatsvindt gelden, onderstaande aanvullende bepalingen:

1. Indien Inschrijver een beroep doet op Derden, dan dient Inschrijver de Derden in zijn **aanbiedingsbrief** te introduceren en aan te geven om welke reden een beroep op deze Derden wordt gedaan, inclusief een beschrijving van de verdeling van de Opdracht.
2. De Inschrijver die een beroep op een Derde doet om aan de geschiktheidseisen te voldoen dient in zijn **Uniform Europees Aanbestedingsdocument** op te geven op welke Derde hij een beroep doet voor welke geschiktheidseis(en).
3. Derden hoeven bij Inschrijving niet individueel en zelfstandig een **Uniform Europees Aanbestedingsdocument** te voegen.
4. Indien de Inschrijver een beroep doet op een Derde dan dient deze op eerste verzoek van de Aanbestedende dienst binnen vijf dagen een Schriftelijke en rechtsgeldig ondertekende verklaring van deze Derde te overleggen waaruit blijkt dat Inschrijver over de noodzakelijke middelen van deze Derde kan beschikken voor de uitvoering van de Opdracht, en dat tevens geen uitsluitingsgronden op de

Derde van toepassing zijn, onverlet het recht van de Aanbestedende dienst nadere bewijsstukken op te vragen.

5. De uitsluitingsgronden die van toepassing zijn op deze aanbesteding gelden ook voor Derden.
6. Bij de beoordeling van de Inschrijving zullen de Inschrijver en de aldus benoemde Derde met betrekking tot de geschiktheidseisen waarop op benoemde Derde een beroep wordt gedaan, als één geheel worden beschouwd, tenzij uitdrukkelijk anders bepaald.
7. Voor wat betreft geschiktheidseisen rondom financiële en economische draagkracht hoeft de Derde niet daadwerkelijk te worden ingezet voor de uitvoering van de Opdracht.
8. Wanneer een beroep op een Derde strekt tot het doen van een beroep op de financiële draagkracht van de moedermaatschappij waartoe Inschrijver behoort, teneinde aan de geschiktheidseisen te voldoen, dan moet na de Gunningsbeslissing een concernverklaring, in de zin van artikel 2:403 sub f van het Burgerlijk Wetboek, worden overlegd. Uit die verklaring moet blijken dat de moedermaatschappij onvoorwaardelijk garant staat voor de door de dochtermaatschappij op zich te nemen verplichtingen. Deze verklaring dient door het concern / de moedermaatschappij rechtsgeldig ondertekend te zijn.
9. Indien de Inschrijver voor de eisen met betrekking tot de technische en beroepsbekwaamheid een beroep doet op een Derde, dient deze Derde daadwerkelijk bij de uitvoering van de Opdracht te worden ingezet voor het gedeelte waarop betreffende geschiktheidseis ziet, tenzij uitdrukkelijk anders bepaald.
10. Bij gunning van de Overeenkomst aan Inschrijver is deze als hoofdaannemer gehouden om het in de Inschrijving omschreven gedeelte van de Opdracht aan de genoemde Derde(n) te gunnen.
11. Inschrijver is volledig en hoofdelijk aansprakelijk voor de nakoming van alle verplichtingen uit hoofde van de Inschrijving en de Overeenkomst, inclusief de verplichtingen die in onderaanneming worden gegeven.
12. Een valse verklaring van een Derde met betrekking tot de Inschrijving ontslaat Inschrijver niet van zijn volledige en hoofdelijke aansprakelijkheid.
13. In het geval van beroep op een Derde wordt alle communicatie uitsluitend gericht aan de Inschrijver.
14. Tijdens de looptijd van de Overeenkomst kan alleen een beroep op andere Derden dan tijdens de Inschrijving worden gedaan na Schriftelijke toestemming van de Opdrachtgever.

3.4.3 **Inschrijven met meerdere Ondernemers vanuit een holding**

1. Vanuit een holding mogen meerdere Ondernemers (lees: werkmaatschappijen) een Inschrijving doen, zelfstandig, als deelnemer aan een Samenwerkingsverband (combinatie) of als Derde fungeren waarop door een andere Inschrijver een beroep wordt gedaan, mits alle betrokken entiteiten op verzoek van de Aanbestedende dienst kunnen aantonen dat de Inschrijvingen onafhankelijk tot stand zijn gekomen en de mededinging niet is geschaad. Indien dit naar het

oordeel van de Aanbestedende dienst niet kan worden aangetoond, leidt dit tot uitsluiting van alle betrokken Inschrijvers.

3.4.4 **Opmaak en indeling van de Inschrijving**

Met betrekking tot opmaak en indeling van de Inschrijving gelden de volgende voorschriften:

1. Elk onderdeel van de Inschrijving dient conform de Checklist die onderaan deze leidraad is weergegeven in TenderNed bijgevoegd te worden als separaat bestand. Alle documenten dienen te worden geüpload als pdf-bestand. Het Format Prijzenblad daarentegen dient geüpload te worden in zowel pdf- als .xls(x)-formaat.

3.5 **Openingsprocedure**

De volgende procedure zal worden gevolgd voor het openen van de kluis met Inschrijvingen:

1. De (digitale) kluis met Inschrijvingen wordt na de in de planning genoemde sluitingsdatum geopend door de Aanbestedende dienst.
2. Van de opening wordt een proces-verbaal opgemaakt.
3. Tijdens de opening worden de Inschrijvingen niet inhoudelijk behandeld.
4. Inschrijvers worden niet uitgenodigd om de openingsprocedure bij te wonen. De opening van de Inschrijvingen is slechts een formaliteit.

3.6 **Gunningsbeslissing, Overeenkomst en rechtsbescherming**

Na opening zal de Aanbestedende dienst de Inschrijvingen toetsen en beoordelen. Dit wordt uiteengezet in de volgende hoofdstukken. Uiteindelijk mondt dit uit in een Gunningsbeslissing, waartegen afgewezen en gepasseerde Inschrijvers bezwaar kunnen maken. Hierop zien de volgende voorschriften:

1. De Aanbestedende dienst zal Inschrijvers de Gunningsbeslissing zo spoedig mogelijk, gelijktijdig en Schriftelijk mededelen, inclusief de relevante redenen voor die beslissing.
2. De Aanbestedende dienst deelt bepaalde gegevens betreffende de gunning niet mee indien openbaarmaking van die gegevens de toepassing van de wet in de weg zou staan, met het openbaar belang in strijd zou zijn, de rechtmatige commerciële belangen van ondernemers zou kunnen schaden of afbreuk aan de eerlijke mededinging zou kunnen doen.
3. Getracht wordt de Gunningsbeslissing conform de in de planning genoemde termijn te verstrekken aan Inschrijvers. Indien deze termijn door omstandigheden niet kan worden gehaald, zal de Aanbestedende dienst Inschrijvers hierover informeren.
4. Inschrijvers die een voorziening in rechte willen vragen tegen de Gunningsbeslissing zoals hiervoor bedoeld dienen dit tijdig, voor de afloop van de gestelde bezwaartermijn van twintig dagen, Schriftelijk mede te delen aan de Aanbestedende dienst onder gelijktijdige toezending van een kopie van de dagvaarding en met vermelding van de datum waarop de voorzieningenrechter de zaak zal behandelen.

Indien door een Inschrijver niet binnen deze termijn een kort geding aanhangig is gemaakt, kan deze Inschrijver geen bezwaar meer maken naar aanleiding van de Gunningsbeslissing en heeft hij zijn rechten ter zake verwerkt. De gepasseerde Inschrijvers hebben in genoemd geval evenzeer hun rechten verwerkt om een (bodem)procedure in te stellen, bijvoorbeeld tot een vordering tot schadevergoeding. De Aanbestedende dienst is in dat geval dan ook vrij om gevolg te geven aan de geuite beslissing, mits hiertegen geen (overige) belemmeringen bestaan, zoals het niet succesvol geverifieerd zijn van de winnende Inschrijving.

5. De gunning is pas definitief zodra de Aanbestedende dienst de winnende Inschrijver(s) hier Schriftelijk over heeft geïnformeerd.
6. Met de definitieve gunning komt nog geen Overeenkomst tot stand als bedoeld in het Burgerlijk Wetboek. De Overeenkomst komt tot stand ten tijde van de ondertekening door Opdrachtgever en Opdrachtnemer.

Hoofdstuk 4 Toetsing van de Inschrijving

In dit hoofdstuk wordt beschreven hoe wordt getoetst of aan de voorwaarden voor deelname aan de aanbesteding is voldaan. De toetsing van de Inschrijvingen bestaat uit drie stappen, waarbij geldt dat in beginsel slechts aan de volgende stap wordt toegekomen als in de vorige stap niet geconcludeerd is dat de Inschrijving ter zijde moet worden gelegd en de Inschrijver moet worden uitgesloten van deelname.

4.1 Stap 1: Toetsen of is voldaan aan de aanbestedingsvoorschriften

De Inschrijving wordt na opening eerst getoetst aan de in deze Aanbestedingsleidraad neergelegde voorschriften. Indien een Inschrijving hier niet aan voldoet kan de Inschrijver worden uitgesloten van deelname.

4.2 Stap 2: Toetsen of geen uitsluitingsgronden van toepassing zijn

Tijdens de tweede stap wordt getoetst of op de Inschrijver geen uitsluitingsgronden van toepassing zijn. Uitsluitingsgronden zien op omstandigheden die de persoon van Inschrijver betreffen en diens uitsluiting van deelneming aan deze aanbestedingsprocedure rechtvaardigen. Indien één van de uitsluitingsgronden van toepassing is zal Inschrijver worden uitgesloten van deelname, met inachtneming van de Aanbestedingswet 2012.

De Aanbestedende dienst kiest hiervoor omdat zij geen zaken wil doen met een Ondernemer op wie één van deze omstandigheden van toepassing is. De van toepassing zijnde uitsluitingsgronden zijn aangevinkt in het **Uniform Europees Aanbestedingsdocument**.

Voor wat betreft de bewijsvoering is het uitgangspunt dat Inschrijvers bij hun Inschrijving kunnen volstaan met het bijvoegen van het **Uniform Europees Aanbestedingsdocument** en dat de Aanbestedende dienst na de Gunningsbeslissing de bewijsstukken opvraagt bij de winnende Inschrijver(s). In voorkomende gevallen vraagt de Aanbestedende dienst de bewijsstukken ook op bij de tweede in de rangorde. Aan het opvragen van de bewijsstukken kan een Inschrijver geen rechten ontlenen. Dit neemt niet weg dat Aanbestedende dienst hier op elk moment eerder in de procedure aan Inschrijvers om kan verzoeken teneinde vast te stellen of Inschrijvers niet moeten worden uitgesloten, indien dit naar het oordeel van de Aanbestedende dienst noodzakelijk is voor het goede verloop van de procedure.

Een Inschrijver dient op eerste verzoek van de Aanbestedende binnen 10 dagen nadere bewijsstukken te kunnen overleggen om het verklaarde voor wat betreft de uitsluitingsgronden te staven. Indien blijkt dat Inschrijver niet voldoet of de benodigde bewijsstukken niet tijdig kan overleggen, wordt hij alsnog uitgesloten. Indien dit na de Gunningsbeslissing plaatsvindt, komt een nieuwe Gunningsbeslissing tot stand. Als Inschrijver op de hoogte is van feiten en/of omstandigheden die zich hebben voorgedaan in de periode nadat het ten bewijs dienende schriftelijke stuk is afgegeven die eventueel tot het toepassen van de uitsluitingsgrond zouden kunnen leiden, dient hij dit aan de Aanbestedende dienst te melden.

Indien er sprake is van een Samenwerkingsverband (combinatie) dient iedere deelnemer **separaat** bewijsstukken te kunnen overleggen.

Uitsluitingsgrond	#	Nadere bewijsstukken
Geen crimineel verleden	III A	Gedragsverklaring aanbesteden zoals bedoeld in artikel 4.1 van de Aanbestedingswet 2012 ² , niet ouder dan twee jaar.
Geen faillissement	III C	Uittreksel uit het handelsregister, niet ouder dan zes maanden.
Geen gerechtelijke uitspraak beroepsgedragsregel	III C	Gedragsverklaring aanbesteden zoals bedoeld in artikel 4.1 van de Aanbestedingswet 2012, niet ouder dan twee jaar.
Geen ernstige beroepsfout	III C	Indien de Aanbestedende dienst aanwijzingen heeft dat van deze uitsluitingsgrond sprake is zal dit aan de Inschrijver kenbaar worden gemaakt, waarna deze in de gelegenheid wordt gesteld zijn zienswijze hierop te geven.
Betalingen belastingen en premies	III B	Verklaring van de belastingdienst, niet ouder dan zes maanden.
Geen valse verklaringen	III C	Indien de Aanbestedende dienst aanwijzingen heeft dat van deze uitsluitingsgrond sprake is zal dit aan de Inschrijver kenbaar worden gemaakt, waarna deze in de gelegenheid wordt gesteld zijn zienswijze hierop te geven
Geen schending verplichtingen o.b.v. milieu, - sociaal of arbeidsrecht	III C	Gedragsverklaring aanbesteden zoals bedoeld in artikel 4.1 van de Aanbestedingswet 2012, niet ouder dan twee jaar.
Geen vervalsing van de mededinging	III C	Gedragsverklaring aanbesteden zoals bedoeld in artikel 4.1 van de Aanbestedingswet 2012, niet ouder dan twee jaar.

4.3 **Stap 3: Toetsen of aan de geschiktheidseisen is voldaan**

Indien op de Inschrijver geen uitsluitingsgronden van toepassing zijn, wordt zijn geschiktheid beoordeeld aan de hand van een aantal eisen die gesteld worden aan zijn financiële en economische draagkracht, technische en beroepsbekwaamheid en/of beroepsbevoegdheid. De Aanbestedende dienst stelt deze eisen met het doel een Opdrachtnemer te contracteren die over de juridische capaciteiten, financiële capaciteiten en de technische en beroepsbekwaamheid beschikt om de Opdracht uit te kunnen voeren.

² Een gedragsverklaring aanbesteden is een verklaring van de minister van Veiligheid en Justitie dat uit een onderzoek naar de betrokken natuurlijke persoon of rechtspersoon geen bezwaren bestaan in verband met inschrijving op overheidsopdrachten, speciale-sectoropdrachten, concessieovereenkomsten voor openbare werken of prijsvragen. De gedragsverklaring moet aangevraagd worden Centraal Orgaan Verklaring Omtrent Gedrag (COVOG). Zie verder: <http://www.justis.nl/Producten/gedragsverklaring-aanbesteden/>. De beslistermijn is 4 weken voor een natuurlijk persoon en 8 weken voor een rechtspersoon.

Als de Inschrijver niet aan de gestelde geschiktheidseisen voldoet, zal de Inschrijving ter zijde worden gelegd. Voor wat betreft de bewijsvoering rondom het voldoen aan de geschiktheidseisen wordt aangesloten bij het regime dat is beschreven in de vorige paragraaf ten aanzien van de uitsluitingsgronden. Dit betekent dat het uitgangspunt is dat Inschrijvers bij hun Inschrijving kunnen volstaan met het bijvoegen van **het Uniform Europees Aanbestedingsdocument**, tenzij uitdrukkelijk anders bepaald. In de volgende subparagrafen worden de nadere bewijsstukken per geschiktheidseis uiteengezet.

4.3.1 **Financiële en economische draagkracht**

De Aanbestedende dienst hecht waarde aan de financiële en economische draagkracht van ondernemingen en stelt daarom de volgende minimumeisen aan de draagkracht van Gegadigden:

4.3.1.1 *Beroepsaansprakelijkheidsverzekering*

U dient adequaat verzekerd te zijn tegen beroepsaansprakelijkheid met een dekking van minimaal € 1.000.000, - per jaar, dan wel bereid te zijn bij Gunning een dergelijke verzekering af te sluiten.

4.3.1.2 *Verificatie en bewijsstukken minimumeisen financiële en economische draagkracht*

Op het moment van inschrijving kunt u volstaan met het ondertekenen van het Uniform Europees Aanbestedingsdocument. Door het ondertekenen van dit document geeft u aan dat u voldoet aan al het gestelde ten aanzien van de Minimumeisen betreffende de financiële en economische draagkracht en dat u in de verificatiefase de eventueel verlangde bewijsstukken kunt overleggen.

4.3.2 **Technische en beroepsbekwaamheid**

Het is voor de Aanbestedende dienst van belang dat de uiteindelijke Opdrachtnemer qua technische en beroepsbekwaamheid geschikt is om de Opdracht uit te voeren. Daarom worden de volgende geschiktheidseisen gesteld:

4.3.2.3 *Kerncompetenties*

De Aanbestedende dienst heeft kerncompetenties geïdentificeerd waarover de Inschrijver naar haar oordeel moet beschikken om de Opdracht succesvol uit te kunnen voeren. Het betreft de volgende kerncompetenties waarover Inschrijver moet beschikken, en waartoe hij één of zoveel referenties als noodzakelijk, met als maximum het aantal gevraagde kerncompetenties, moet overleggen:

1. kennis van en ervaring met het duinecosysteem;
2. ervaring met biodiversiteitsonderzoek aan flora en fauna in het veld;
3. ervaring met het uitvoeren van experimenteel populatie-ecologisch onderzoek;
4. ervaring met het maken van metapopulatie-modellen;
5. ervaring met het leiding geven aan een onderzoeksteam;
6. ervaring met het schrijven van populair-wetenschappelijke teksten over natuurbeheer.

Behalve het invullen van **het Uniform Europees Aanbestedingsdocument** dient Inschrijver één referentie per kerncompetentie te overleggen waaruit blijkt dat de gevraagde werkzaamheden tot tevredenheid van de referentie-organisatie zijn uitgevoerd. Het overleggen van meer referenties dan noodzakelijk om aan te tonen dat aan het geeiste is voldaan voegt niets toe.

Voor het overleggen van de referentie-opdracht(en) dient Inschrijver gebruik te maken van het beschikbaar gestelde BIJLAGE FORMAT KERNCOMPETENTIES. NB. Indien Inschrijver een referentie-opdracht gebruikt om aan te tonen dat hij meerdere kerncompetenties voldoet, dan dient hij dit helder aan te geven in de beschrijving en de referentieopdracht in relatie tot alle gevraagde competenties afzonderlijk te overleggen.

Voor de te overleggen referentie-opdrachten gelden, naast de inhoudelijke aspecten die terug moeten keren, de volgende minimumvereisten. Als niet aan deze vereisten is voldaan, wordt de referentie als ongeldig beschouwd:

1. De gevraagde kerncompetenties zijn tot tevredenheid van de referentie-organisatie verricht in de periode van 36 maanden voorafgaand aan de sluitingsdatum voor het indienen van een Inschrijving. De referentie-opdracht hoeft nog niet volledig te zijn afgerond, maar de onderdelen waar de kerncompetenties betrekking op hebben moeten wel zijn uitgevoerd en geëvalueerd.
2. Ter controle dienen bij de referentie-opdrachten de actuele contactgegevens van de contactpersonen volledig en correct te worden opgegeven. Deze controle kan zonder verdere toestemming en raadpleging van Inschrijver worden uitgevoerd. Inschrijver dient de contactpersonen van de referentieorganisatie te verwittigen van het feit dat hij of zij in dit kader kan worden benaderd;
3. Indien de verklaring van de referentieorganisatie niet overeenstemt met de verklaring van Inschrijver of de referentieorganisatie geen medewerking aan de controle wenst te verlenen en dus niet kan worden geverifieerd of aan het vereiste is voldoen, kan de referentie als ongeldig beschouwd worden met uitsluiting tot gevolg.
4. Referenties worden alleen als geldig beschouwd indien de betreffende referentie-opdracht is uitgevoerd door Inschrijver. In het geval van een Samenwerkingsverband (combinatie) is dit een der combinanten waarmee wordt ingeschreven op deze aanbesteding. In het geval Inschrijver een beroep doet op een Derde, is dit de Inschrijver of de betreffende Derde.

De Aanbestedende dienst behoudt zich het recht voor nadere bewijsstukken te laten overleggen waaruit blijkt dat de verklaringen naar waarheid zijn ingevuld. Zij is daartoe niet verplicht.

4.3.3 **Beroepsbevoegdheid**

Inschrijver, waaronder begrepen alle eventuele deelnemers aan het Samenwerkingsverband (combinatie) en tevens de Derde(n) waarop een beroep wordt gedaan dienen te zijn ingeschreven in het nationale handelsregister.

Indien Inschrijver hier niet aan voldoet wordt hij uitgesloten van de aanbestedingsprocedure. Dat Inschrijver voldoet aan deze eisen rondom Beroepsbevoegdheid dient bij Inschrijving verklaard te worden bij het **Uniform Europees Aanbestedingsdocument**. Daarnaast dient bij de Inschrijving een uittreksel van de inschrijving in handelsregister dat op het tijdstip van het indienen van de Inschrijving niet ouder is dan zes maanden bijgevoegd te worden.

Hoofdstuk 5 BPKV: beoordeling van de Inschrijvingen

Indien een Inschrijving niet op eerdere gronden is uitgesloten, wordt overgegaan tot de inhoudelijke beoordeling van het aanbod van Inschrijver, bovenop de minimumeisen.

5.1 Gunningscriterium

Er wordt gegund op basis van het criterium '**beste prijs-kwaliteitverhouding**', waarbij de Inschrijver(s) met de Inschrijving(en) die naar het oordeel van de Aanbestedende dienst de **beste prijs-kwaliteitverhouding** ken(t)(nen) de Opdracht gegund krijg(t)(en).

In totaal zijn er **1000 punten** te behalen, verdeeld over de subgunningscriteria Kwaliteit en Prijs. Deze subgunningscriteria bestaan op hun beurt weer uit één of meerdere onderdelen. In onderstaand overzicht is per onderdeel weergegeven hoeveel punten maximaal kunnen worden toegekend.

Subgunnings criterium	Onderdeel	Rapport punten	Maximumaantal per subonderdeel	Maximum aantal punten
Kwaliteit: Plan van Aanpak	<u>A. Onderzoeksstrategie</u>			400
	<i>A1. Visie op het onderwerp</i>	10	100	
	<i>A2. Beantwoording en uitwerking kennisvragen</i>	10	100	
	<i>A3. Voorstel onderzoek</i>	10	100	
	<i>A4. literatuurstudies</i>	10	100	
	<u>B. Uitvoeringsplan</u>			300
	<i>B1. Resultaten en vormen van presentatie</i>	10	100	
	<i>B2. Planning</i>	10	100	
	<i>B3. Kwaliteitsborging</i>	10	100	
	<u>C. Team</u>			200
	<i>C1. In te zetten medewerkers</i>	20	200	
Prijs	D. Inschrijfsom		100	100
Totaal				1000

Tabel: Beoordelingskader

5.2 Beoordelingsprocedure

Voor de kwalitatieve beoordeling van de Inschrijvingen wordt een beoordelingscommissie samengesteld.

In eerste instantie zullen de leden van de beoordelingscommissie de Inschrijvingen individueel beoordelen op het subgunningscriterium Kwaliteit. De beoordelingscommissie beoordeelt de kwaliteit zonder kennis te hebben genomen van de prijzen. Vervolgens worden de definitieve scores plenair, met alle leden van de beoordelingscommissie gezamenlijk, op basis van consensus vastgesteld. Er wordt dus geen gemiddelde score berekend.

De cijfers die de individuele beoordelaars kunnen toekennen aan de sub-subgunningscriterium Kwaliteit en de definitieve cijfers die, op basis van consensus, plenair worden vastgesteld zijn in onderstaand overzicht, met de betekenis van het cijfer, opgenomen:

Waardering	Cijfer
De wijze van invulling is uitstekend, zeer degelijk, inhoudelijk zeer relevant en biedt maximale meerwaarde. Er is sprake van zeer positief onderscheidend vermogen ten opzichte van overige inschrijvers in meerdere opzichten. De invulling overtreft de verwachtingen van de Aanbestedende dienst.	10
De wijze van invulling is goed, degelijk, inhoudelijk behoorlijk relevant en biedt meerwaarde voor de Aanbestedende dienst. Er is sprake van positief onderscheidend vermogen ten opzichte van overige inschrijvers in één opzicht of in enkele opzichten. De invulling voldoet ruim aan de verwachtingen van de Aanbestedende dienst en overtreft deze soms.	8
De wijze van invulling is voldoende degelijk en inhoudelijk (enigszins) relevant, maar biedt geen of weinig meerwaarde. De invulling voldoet aan het in het aanbestedingsdocument gestelde met betrekking tot dit gunningscriterium.	6
Een of meerder significante onderdelen ontbreken. De wijze van invulling is onvoldoende degelijk. De invulling voldoet onvoldoende aan het in het aanbestedingsdocument gestelde met betrekking tot dit gunningscriterium.	4
Meerdere significante onderdelen ontbreken. De wijze van invulling is niet degelijk. De invulling voldoet niet of nauwelijks aan het in het aanbestedingsdocument gestelde met betrekking tot dit gunningscriterium.	2
Niets ingevuld	0

De definitieve scores (maximaal 2 decimaal) die, op basis van de in consensus, plenair vastgestelde cijfers gehaald kunnen worden komen als volgt tot stand: behaald consensuscijfer maal weegfactor.

Voorbeeld:

Inschrijver A behaalt op onderdeel A1 het consensuscijfer 8, onderdeel A2 het consensuscijfer 6, op onderdeel A3 het consensuscijfer 10 en op onderdeel A4 het consensuscijfer 10.

Inschrijver A behaalt op onderdeel B1 het consensuscijfer 6, onderdeel B2 het consensuscijfer 8, en op onderdeel B3 het consensuscijfer 10.

Inschrijver A behaalt op onderdeel C1 het consensuscijfer 8

Dan betekent dit een score van:

$(8 * 10) + (6 * 10) + (10 * 10) + (10 * 10) = 80 + 60 + 200 = 340$ punten voor onderdeel A.

$(6 * 10) + (8 * 10) + (10 * 10) = 60 + 80 + 100 = 240$ punten voor onderdeel B

$(8 * 20) = 160$ punten voor onderdeel C

Voor subgunningscriterium Kwaliteit betekent dit een totaalscore van 740 punten

Na vaststelling van de punten van het gehele subgunningscriterium Kwaliteit worden hierbij de punten opgeteld die toegekend worden aan het subgunningscriterium Prijs en komt een totale score per Inschrijver tot stand. De Inschrijving met het hoogste puntenaantal heeft de **beste prijs-kwaliteitverhouding**.

Indien meerdere Inschrijvingen met een gelijk puntenaantal gerangschikt worden en het op basis hiervan voor de Aanbestedende dienst onmogelijk is een Gunningsbeslissing te nemen, geeft het aantal punten op het subgunningscriterium Kwaliteit de doorslag.

Indien ook dit geen doorslag geeft, zal de score op het in **de tabel beoordelingskader**

(zie 5.2) hoger genoemde onderdeel de doorslag geven en zo verder. Indien ook dat geen uitsluitel geeft zal er worden geloot.

5.3 Subgunningscriterium Kwaliteit

Hieronder worden de verschillende onderdelen binnen het subgunningscriterium Kwaliteit beschreven: hetgeen gewenst wordt door de Aanbestedende dienst, op welke wijze Inschrijver hier invulling aan kan geven en hoe dit door de beoordelingscommissie beoordeeld zal worden. De inschrijver werkt onderstaande (sub)onderdelen uit in een Plan van Aanpak.

5.3.1 Onderdeel A. Kwaliteit onderzoeksstrategie

Onderdeel A bestaat uit vier onderliggende subcriteria waarbij er elke criteria maximaal 100 punten gescoord kan worden:

A1. Visie op het onderwerp (max. te behalen punten 100)

Omschrijf duidelijk en concreet uw visie op het onderwerp op basis van kennis van het beleidsterrein en inzicht in context en omgeving. Hier wordt met name gezocht naar de meerwaarde van uw visie ten opzichte van de visie in de uitvraag.

Hoe meer u zich positief onderscheidt van de overige inschrijvers, hoe hoger u scoort.

A2. Beantwoording en uitwerking kennisvragen (max. te behalen punten 100)

De inschrijver werkt de kennisvragen uit in het Plan van Aanpak waarbij voor de beantwoording van elke kennisvraag een specifieke aanpak wordt voorgesteld (veldwerk, laboratorium, modellen, literatuuronderzoek e.d.). Tevens dient onderbouwd te worden waarom voor deze specifieke aanpak is gekozen.

Hoe meer u zich positief onderscheidt van de overige inschrijvers, hoe hoger u scoort.

A3. Voorstel onderzoek (max. te behalen punten 100)

Omschrijf duidelijk en concreet hoe u het onderzoek vorm gaat geven. Benoem daarbij in ieder geval de volgende punten:

- *op welke locaties u het onderzoek gaat uitvoeren.*
Deze locaties maken het mogelijk om het onderzoek uit te voeren/de vraagstelling te beantwoorden (bijv. min./max aantal, voldoende omvang, spreiding, geschiktheid, parameters e.d.);
- *welke methoden/experimenten u gaat toepassen*
De aard van de experimenten (locaties, ingreep of behandeling, te meten parameters) en de uitvoerbaarheid van de technieken/methoden
- *de mate van innovatie*
- *het slim inzetten van middelen en het meekoppelen van de beschikbare onderzoeksgelden met andere bronnen*

Relevant hierbij is dat de voorstellen een bijdrage leveren aan de beantwoording van de kennisvragen. Hoe meer u zich positief onderscheidt van de overige inschrijvers, hoe hoger u scoort.

Hoe meer u zich positief onderscheidt van de overige inschrijvers, hoe hoger u scoort.

A4. Voorstel literatuurstudies (max. te behalen punten 100)

Omschrijf duidelijk en concreet hoe uw voorstel voor literatuurstudies. Benoem daarbij in ieder geval de volgende punten:

- *de te gebruiken gegevensbronnen;*

- deze bronnen maken het mogelijk om de vraagstelling te beantwoorden (bijv. regio/landschappen; soorten of habitattypen, type onderzoek e.d.);
- *de evaluatiecriteria*
Gebieden regio's/landschappen; soorten of natuurtypen, locaties, ingrepen of behandelingen, gemeten parameters, duur etc.;
 - *referentiesituaties*
Gebieden regio's/landschappen; soorten of natuur/habitattypen, locaties, ingrepen of behandelingen, gemeten parameters etc.;

Relevant hierbij is dat de voorstellen een bijdrage leveren aan de beantwoording van de kennisvragen. Hoe meer u zich positief onderscheidt van de overige inschrijvers, hoe hoger u scoort.

Het aantal punten dat maximaal aan de Inschrijving kan worden toegekend voor dit onderdeel is weergegeven in de tabel hierboven onder 5.1.

5.3.2 **Onderdeel B. Kwaliteit uitvoeringsplan**

Onderdeel B bestaat uit vier onderliggende subcriteria waarbij er bij elke criteria maximaal 100 punten gescoord kan worden:

B1. Resultaten en vormen van presentatie (max. te behalen punten 100)

Omschrijf duidelijk en concreet in hoeverre de resultaten van het onderzoek bruikbaar zijn voor de doelgroepen beleid en beheer.

Beschrijf ook voor elk eindproduct voor welke doelgroep het product relevant is en welke doelstelling ermee bereikt zal worden. Geef ook een beknopte omschrijving van de vorm en inhoud van elk product.

De toepasbaarheid van de resultaten en de wijze van presentatie worden even zwaar gewogen. Hoe meer u zich positief onderscheidt van de overige inschrijvers, hoe hoger u scoort.

B2. Planning (max. te behalen punten 100)

Omschrijf duidelijk en concreet welke planning u hanteert. Benoem daarbij in ieder geval de volgende onderdelen:

- Hoe is de wisselwerking met het kwaliteit van het onderzoek?
- Is er een realistische en functionele onderzoeksplanning opgesteld om het onderzoek binnen de beschikbare tijd af te ronden?
- De planning dient gerelateerd te zijn aan de fasen, producten, activiteiten en aantal uur uit de eerste 4 kolommen van het Prijsblad.
- Is de urenverdeling over de verschillende projectfasen, medewerkers en/of producten evenwichtig?

Hoe meer u zich positief onderscheidt van de overige inschrijvers, hoe hoger u scoort.

B3. Kwaliteitsborging (max. te behalen punten 100)

Omschrijf duidelijk en concreet hoe u de kwaliteit tijdens de voortgang van het onderzoek gaat borgen. Benoem daarbij in ieder geval de volgende onderdelen:

- Hoe betreft u hierbij de in te zetten medewerkers en organisaties? Welke hulpmiddelen wilt u hiervoor inzetten?
- Wat zijn de belangrijkste risico's van het onderzoek en welke maatregelen gaat u hierop nemen? Bijlage 4 risicomatrix dient u te verwerken in uw Plan van Aanpak of ingevuld als bijlage toe te voegen.
- De onafhankelijkheid van de kwaliteitsborging.

Hoe meer u zich positief onderscheidt van de overige inschrijvers, hoe hoger u scoort.

Het aantal punten dat maximaal aan de Inschrijving kan worden toegekend voor dit onderdeel is weergegeven in de tabel hierboven onder 5.1.

5.3.3 **Onderdeel C. Kwaliteit team**

Onderdeel C bestaat uit één onderliggende subcriteria

C1. In te zetten medewerkers (max. te behalen punten 200)

Geef aan welke personen dit onderzoek gaan uitvoeren. Benoem daarbij in ieder geval de volgende onderdelen:

- samenstelling van het team (functies, relevante werkervaring en deskundigheid);
- de ervaring van de projectleider met bewaking van planning, financiën en communicatie op het gebied van onderzoeken;
- rolverdeling binnen het team;
- omgang met ziekte/uitval;
- beschikking over relevante netwerk met beleidsorganisaties, onderzoeksinstituten en beheerders;
- relevante ervaring met vergelijkbare opdrachten (vergelijkbare ecosystemen, habitats en soorten; vergelijkbaar toegepast onderzoek, methoden, technieken en eerder uitgevoerde projecten).

Voor dit onderdeel dient u ook de cv's van de in te zetten medewerkers bij te voegen. Hoe meer u zich positief onderscheidt van de overige inschrijvers, hoe hoger u scoort.

Het aantal punten dat maximaal aan de Inschrijving kan worden toegekend voor dit onderdeel is weergegeven in de tabel hierboven onder 5.1.

5.4 **Subgunningscriterium Prijs**

Inschrijvers dienen het bijgevoegde **Format Prijzenblad** volledig in te vullen en in TenderNed te uploaden als .xls(x)- en .pdf-bestand. Het niet volledig invullen of wijzigen van het **Format Prijzenblad** leidt tot uitsluiting van de Inschrijving. Het is enkel toegestaan positieve bedragen in te vullen. De prijsopgave dient in euro's (€) (op 2 decimalen) en exclusief btw te geschieden. Het btw-bedrag dient u apart erbij te vermelden.

Uw prijsopgave moet aansluiten op de onderdelen 2, 3 en 4 van het plan van aanpak, per fase, per activiteit en/of product en per functionaris duidelijk inzicht geven waar de kosten in gaan zitten. De bedragen worden uitgesplitst naar:

- Eigen loonkosten (per functie het aantal uren en het tarief);
- Functieniveau van de medewerker die de taak uitvoert;
- Organisatie die de taak uitvoert;
- Overige bureaunkosten;
- (Loon)kosten derden, opgesplitst naar voorbereiding/ontwikkeling, uitvoering en evaluatie/rapportage;
- Materiaal- en analysekosten;
- Reis- en verblijfkosten. Deze mogen gedeclareerd worden overeenkomstig binnen de rijksoverheid geldende tarieven (voor de tarieven zie art. 5 van de 'reisregeling binnenland' en art. 13 van het 'reisbesluit binnenland' op www.overheid.nl).
- Overige kosten (indien niet in de loonkosten begrepen, kunnen hier de overheadkosten zoals huisvesting en 'niet productief' personeel opgevoerd worden).

De kosten gemaakt voor het opstellen van de offerte kunnen niet opgenomen worden in de begroting van de opdracht.

De kosten van de door Opdrachtnemer ten behoeve van het onderzoek aangeschafte apparatuur en andere duurzame goederen worden niet gedragen door de Aanbestedende dienst; het eigendom van deze zaken berust bij de Opdrachtnemer. Deze kosten kunnen derhalve ook niet opgenomen worden in de begroting van de opdracht.

Bij de einddeclaratie dient een goedkeurende accountantsverklaring te worden overlegd wanneer de kosten van het project 125.000 euro's of meer bedragen exclusief btw. De kosten voor deze verklaring kunnen in de begroting worden opgenomen.

Tenzij uitdrukkelijk anders bepaald in de Aanbestedingsstukken zijn prijzen all-in en exclusief btw. Indexering van aangeboden prijzen is **niet** mogelijk conform het bepaalde in de Overeenkomst.

Plafondbedrag

Het budgetplafond voor deze opdracht is € 70.661,15 excl. btw (€ 85.500 incl. btw). Hogere inschrijvingen zijn **ongeldig** en worden uitgesloten van de opdracht.

Puntentoekenning

De punten op het subgunningscriterium Prijs worden als volgt toegekend:

Laagste inschrijfsom ----- x 100 (afgerond op 2 decimalen) Ingediende inschrijfsom
--

CHECKLIST

Hieronder treft u een checklist aan van alle documenten die u als Inschrijver in onderstaande volgorde dient te overleggen, welke formats u daarbij dient te hanteren en op welke wijze u uw Inschrijving dient samen te stellen.

Checklist - documenten die de Inschrijver dient te overleggen	
Document	Actie
Aanbiedingsbrief: - Naam en contactgegevens contactpersoon Inschrijver. - Inzet / gebruik van Derde en toelichting werkverdeling (indien van toepassing). - Samenwerkingsverband (combinatie) en toelichting werkverdeling (indien van toepassing).	Rechtsgeldig ondertekenen en bijvoegen (bij Samenwerkingsverband door penvoerder namens het Samenwerkingsverband (combinatie)) Rechtsgeldig ondertekent houdt in getekend door een persoon die als gevolmachtigde genoemd staat bij de Kamer van Koophandel of een persoon die door een zodanig gevolmachtigde persoon schriftelijk is gevolmachtigd om deze offerte namens Inschrijver te ondertekenen. Deze volmacht dient bij de inschrijving te worden toegevoegd.
Eigen Verklaring	Bijlage het Uniform Europees Aanbestedingsdocument invullen, eventueel rechtsgeldig ondertekenen en bijvoegen.³ <u>Let op:</u> door iedere deelnemer aan het Samenwerkingsverband (combinatie) dient separaat het Uniform Europees Aanbestedingsdocument te worden ingediend.
Uittreksel inschrijving nationale handelsregister (Kamer van Koophandel)	Bijvoegen, <u>niet ouder dan 6 maanden.</u> <u>Let op:</u> door iedere deelnemer aan het Samenwerkingsverband (combinatie) dient dit separaat te worden ingediend.
Format Kerncompetenties	Bijlage Format Kerncompetenties invullen en bijvoegen.
Gunningscriteria	Actie

³ . Ondertekening van het formulier is niet verplicht als de handtekening betrekking heeft op meerdere documenten waarvan de eigen verklaring er 1 is (artikel 2 lid 2 Aanbestedingsbesluit).

Kwaliteit: Plan van Aanpak	A. uitwerking onderzoeksstrategie B. uitwerking uitvoeringsplan incl. invullen risicomatrix C. uitwerking team incl. toevoeging cv's Uitwerken in één Plan van Aanpak in pdf. format
Prijs	Volledig ingevuld en rechtsgeldig ondertekend format prijzenblad (in .xls en .pdf format)